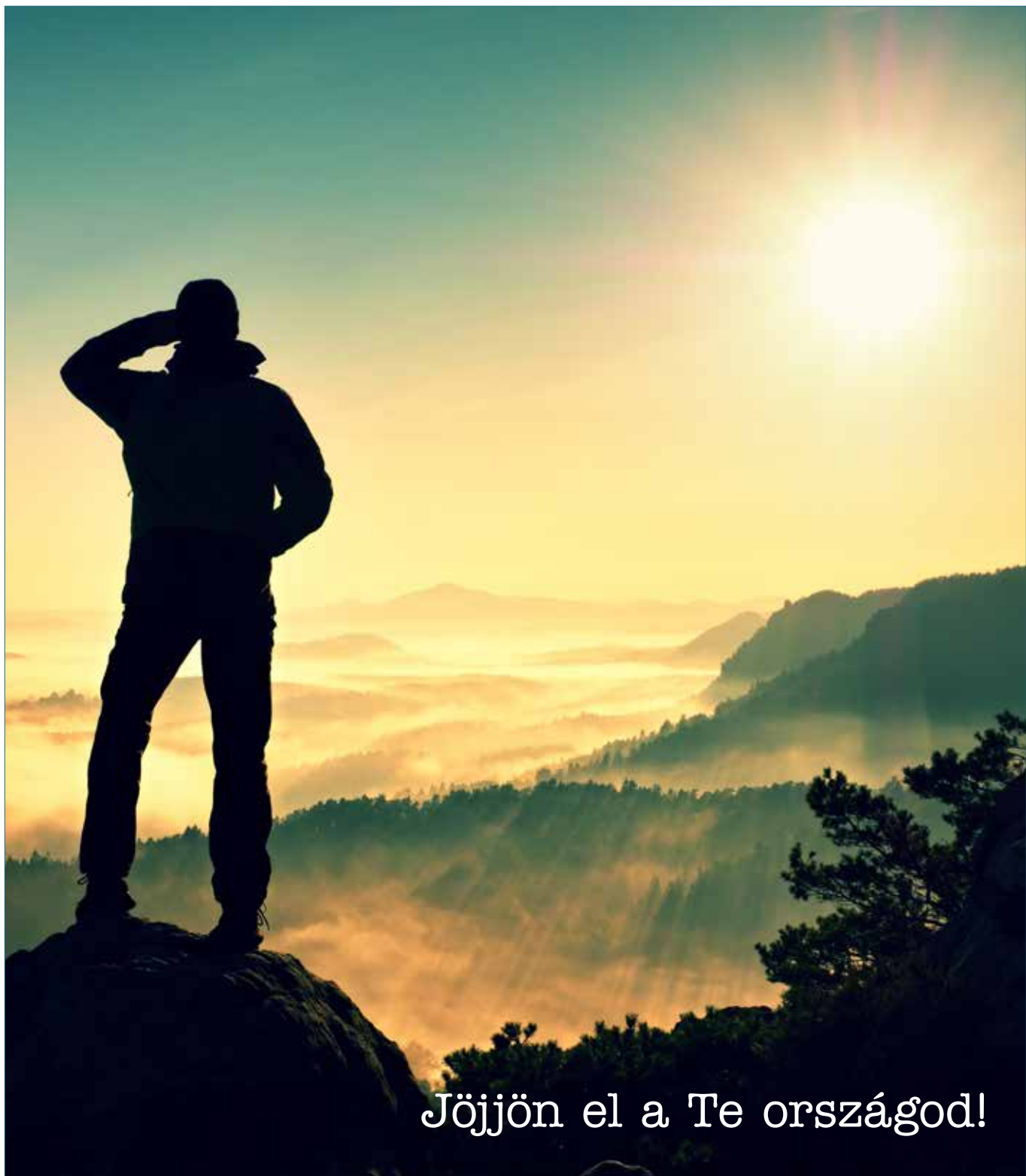

2020. NOVEMBER: ISTEN MEGOSZTJA VELÜNK A HOLNAP TITKAIT + Vatikáni bársnyos forradalom
+ A Bűn veszélyes ideológiai csapdái + Az akarat, az emberi természetet uraló erő
+ A COVID-19 túlélési mutatói + Isten terve a legjobb

Adventszemle

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETÉLÉT VÁRÓKNAK

Jöjjön el a Te országod!

Adventszemle

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövételét.

2020. november
25-26.

10-60%-os
árengedmény*

Online NyKN:
november 25-26., 24/24

NyKN call-center:
november 25-26.,
8:00-22:00

**NyKN a könyves-
boltjainkban:**
november 25-26.,
9:00-18:00

**NYITOTT
KAPUK** ···· **NAPJA**

* A Magyarázatos Biblia (román) és az Énekeskönyv 10%, a Biblia 22,5% árengedményt élvez. Az Év Könyve-sorozat könyveire nem vonatkozik az árengedmény.

Az árengedmény ajánlata a készlet erejéig tart.

www.viataसानate.ro

- Bukarest: 0740 10 10 34 , 021 323 00 20
comenzi@viataसानate.ro
- Kolozsvár: 0745 51 32 29, 0364 73 69 72
gyongyi_pasztor@yahoo.com
(Cuza Vodă utca, 16 szám)
- Marosvásárhely: 0740 10 10 40, 0265 24 98 28
(Predeal utca, 120 szám)

evs
editura viață și sănătate

2020. NOVEMBER. A Romániai Hetednapos Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Aurel Neațu, Georgel Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, Viorel Răducan, Iosif Pașca, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sirbu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Florian Ristea, Marius Andrei; Fordította Bartha Sándor; Szerkesztő Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/3230020, Fax 021/3230040

ISSN 1842 - 3361

A LÁTÓ ISTEN

Napjainkban térfelügyelő kamerák „örkődnek” mindenfelé. Hatékonyak? A Teremtés könyve 16. fejezete bemutatja a legrégebb és leghatékonyabb „felügyelő kamerát”, amely Hágár szerint a „látás Istene” (1Mózes 16:13). Semmi nem kerülheti el a figyelmét! Hatékonyan felügyel, oltalmat, tanácsot ad, bátorít.

Ábrahám családjában bajok adódtak. Sára a kor gyakorlatához folyamodott, hogy „segítsen” Istennek az ígéret teljesedésében. Ezt követően Hágár nem becsülte többé Sárát, ez pedig sanyargatta a szolgálót, aki emiatt a pusztába menekült. A Láthatatlan szemei – hívatlanul is – elkísérték menekülésében. Az Úr anyyala a „Hágár, Szárai szolgálója, honnan jössz és hová mész?” megszólítással jó hírt közölt: ismeri őt, nem hagyta el, érdeklődik az élete felől. Milyen csodálatos a mi Istenünk! És mily reménykeltő az Ő bátorítása!

A történelem, sajnos, ismétlődik. Egy helytelen lépés, némi elbizakodottság, az Úr vagy a felebarát megvetése, alkalmi lázadás, és máris egyedül találjuk magunkat a pusztában, kétségbeesetten és megoldások nélkül. Az Ő kérdése: „Honnan jössz és hová mész?”, szükséges és a megoldás kezdetét jelenti, mert a bajba jutott ember zavarodott, és nem látja létezése igazi értelmét. A Hágár és az Úr anyyala közötti beszélgetés feltárja Azt, Aki örökös, ismeri a nevünket, és helyzetre és személyre szabott megoldásai vannak.

Az Úr lát (örkődik) és látható

Hágár a pusztát választotta, de nem menekülhetett Isten látóköréből. Az Úr észrevétlenül elkísérte őt Súr felé a Sínai sivatagban, és hallotta „nyomorúságát” (11. vers). Jézus látta Filepet a fügefafa alatt, az elrejtőzött Zákeust a lombzat között, és látta Bartimeust is az út szélén. Téged is figyel! El-Roi, a látás Istene közel van ahhoz, akinek szüksége van Rá, örökös tekintete biztonságot, oltalmat és szabadulást nyújt. Ezer megoldása van ott, ahol az embernek egy se!

Hágár oltalmat keresett, ezért Súr erődítménye felé menekült, amely védte Egyiptomot a beduinok támadásaitól. Ha Ábrahám Istene – gondolta – nem védte meg az asszonya sanyargatásától..., szabadnak érzi magát, hogy visszatérjen Egyiptom isteneihez. De ismerős ez a kép! Fáradtan és elcsüggedve kesergett a forrás melletti árnyékban. Valaki nevéen szólította (1Mózes 16:8–11), és Hágár felismerte Őt: „Te vagy a látás Istene!” Micsoda elbűvölő pillanat! Hágár látta a „hátát” (Cornilescu-fordítás) annak, aki már látta őt korábban (16:13). „Amikor mindent elveszítettem, jöttem rá, hogy Jézus az enyém” – vallotta Oscar Wilde.

Mózes imádsága – „Ha a Te orcád nem jön velünk...” – az isteni jelenlét biztonság-dimenzióját mutatja be. Dávid: „A Te orcádat keresem, oh, Uram” és a „ne rejtse el, Uram, orcádat előlem” (Zsolt 27:8–9) kijelentésekkel Isten akarata, tanácsa, kinyilatkoztatása és rendelései iránti érdeklődésének ad hangot. Ha az Úr arcát keressük, látni fogjuk a „hátát” is, vagyis diszkrét elvonulását, miután lábra állított és megáldott.

Kedves Olvasó! Keresd Isten arcát, hogy „világosítsa meg az Úr az Ő orcáját te rajtad, és könyörüljön te rajtad! Fordítsa az Úr az Ő orcáját tereád, és adjon békességet neked!” (4Mózes 6:25–26) ■

3 Vezércikk

Szász Ernő

A látó Isten

4 Lelkiség

Szigeti Jenő

Isten megosztja velünk

a holnap titkait

6 Vélemények

Daniel Nițulescu

Vatikáni bársonyos forradalom

9 Lelkiség

Ștefan Radu

Antagonizmusok

10 Keresztény történelem

Benone Lupu

„Nagy Konstantin császár és Ilona

császárnő” öröksége (II)

12 Infó

Petru-Daniel Cătinean

A Dél-erdélyi Egyházterület rend-

kívüli, IX. választási közgyűlése

13 Nyugovóra tért

Cazan Vasile

Id. Kovács Árpád

15 Lelkiség

Emilian Niculescu

A bűn veszélyes ideológiai csapdái

18 Elmélkedés

Victor Safta

Nem Benjámin vagy Rúben!

20 Keresztény lélektan

Liviu Văduva

Az akarat, az emberi természetet

uraló erő

22 Misszió

Aurel Neațu

Részvétnyilvánító üzenet Pavel

Bartolomeu misszionárius halála

kapcsán

23 Egészségügy

Constantin Dinu

A COVID-19 túlélési mutatói,

7.4-es verzió (1)

28 Teológia

Florin Lăiu

Felfüggesztett próféciák (II)

30 Szívtől szívnek

Aurel Neațu

Isten terve a legjobb

31 Gyermekoldal

Alina Chirileanu

Jézus, a Példaképem

ISTEN MEGOSZTJA VELÜNK A HOLNAP TITKAIT

**KI A PRÓFÉTA,
A LÁTÓ, ÉS MI
A PRÓFÉTAI ÜZE-
NET? A PRÓFÉTA
ISTEN EMBERE,
AKI A TEREMTŐ
VÉLEMÉNYÉT,
DÖNTÉSEIT, ÍTÉ-
LETEIT KÖZVETÍTI
AZ EMBEREKNEK.
NEM A JÖVŐ
TUDÓSA, HANEM
ISTEN VÉLEMÉ-
NYÉNEK AZ ISME-
RŐJE AZ EMBE-
RISÉG ÉS AZ
EMBEREK SORSÁ-
VAL KAPCSOLAT-
BAN. NEM ARRA
RENDELTESETT,
HOGY A JÖVŐT
MONDJA EL.**

Isten nem a holnapok tudósaivá akar minket tenni, hanem tervének megértőivé. Ezért szolt egykor a próféták által. A mi reménységünk Csokonai Mihály, a költő szavai szerint „földiekkel játszó égi tünemény... mit teremt magának a boldogtalan”. Ez az álmodozás reménysége. Megpróbáljuk kitalálni, megszervezni a jövőt, és kedvünkre alakítani. Ennek még mindig csalódás volt a vége, hiszen elhomályosult, eltűnt az a terv, amit Isten kezdetben életünkről elgondolt. A jövő a jósok vadászterülete lett.

A Biblia másképp néz az időre, mint mi. A mai ember a menetiránnyal szemben szeretne ülni az idő vonatán, előre kémelve és a múltat elfelejtve. A Biblia fordítva gondolkodik. Előttünk nem a jövő, hanem a múlt van, ezt nem eltörölni kell, hanem tanulni kell belőle. A jót meg kell őrizni, a rosszat ki kell javítani. A cselekvés tere a jelen, a jövőt pedig az határozza meg, hogy a múlt tanulságai alapján hogyan javítom a hibákat, és őrzöm a jót. Ez az időszemlélet a prófétai ige alapja.

Isten megosztja velünk a jövő titkát, mert be akarja építeni életünket a megváltás eleve elgondolt tervébe. Az első próféta, aki a rábízott üzenetet leírta, Ámós volt, Kr. e. 760 táján. Már ő is hitet tett arról, hogy „az én uram, az ÚR semmit sem tesz addig, míg titkát ki nem jelenti szolgáinak, a prófétáknak” (Ám 3:7). A titok Istennek eleve elgondolt terve megváltásunkról, de ki a próféta, a látó, és mi a prófétai üzenet? A próféta Isten embere, aki a Teremtő véleményét, döntéseit, ítéleteit közvetíti az embereknek. Nem a jövő tudósa, hanem Isten véleményének az ismerője az emberiség és az emberek sorsával kapcsolatban. Nem arra rendeltetett, hogy a jövőt mondja el, ez régen a jósok, ma a futurologusok gondolja. A próféta azt mondja el, hogy Isten jelen van a történelemben. Az Úr terve a világtörténelemben éppúgy teljesedik, mint a mi életünkben.

Kereszténységünk időzavarban van. Jezusról csak múlt időben tud beszélni, vagy jövő időben, és elfelejti azt, hogy „Jézus az, aki nem megy el” (ahogyan ezt William G. Johnson, az Adventist

Review korábbi szerkesztője gyakran mondta), mert Ő megígérte, hogy velünk marad a világ végezetéig (Máté 28:20). A mai keresztények azokról a régi szép időről nosztalgiáznak, amikor a Mester itt járt a földön, és közben egyre jobban elfelejtik, hogy ma is itt van közöttünk, ma is lehet krisztusi módon élni a másféle világ másféle körülményei között. A kereszténység nem disszidálás a múltba, a kilátástalannak tűnő jelen nehézségei elől, hanem Jézus követése a mai élet megváltozott körülményei között.

Ha a kiábrándító valóság próbái közt elfogy a kereszténységnek ez a nosztalgikus múltba vágyódása, akkor álmodozni kezdünk a jövőről...

Igen, biztos nálunk a prófétai beszéd? A múlt – biztos. Isten vezetett minket sok viharon és megpróbáltatáson át. A fogyasztói társadalom süket konformizmusában lassan elfelejtjük régi tapasztalatainkat. A jövő, a cél közelít hozzánk: Jézus biztosan jön. A kérdés a jelen, az örök „ma”, amikor meg kell hallanunk az Úr szavát (Zsid 3:15). Erre való a prófétai látás, amit Isten éppen azért ad, hogy a múlt feletti búsongás és a jövőről való álmodozás helyett eligazodjunk Isten megváltási tervében. Így lesz a prófétai beszéd világító szövegnek, ami megmutatja a következő lépést, hogy elkerülhessük a csapdákat, és így lesz a reménység hajnalcsillaga, mely a célig vezet, a biztos jövő felé: Jézus értünk jön.

Aki a jövő bekövetkezendő eseményeit akarja megjósolni a próféciákból, az eltéved. Csak az érdeklő, hogy mi lesz holnap, és egyre kevésbé veszi észre, hogy mit kell tenni ma, hogy az Eljövendő érte jöhessen. Így egy nagyon különös lelki helyzet áll elő, amit prófétai pánik-betegségnek nevezhetünk. Egyrészt elhalunk a félelem miatt és azoknak várása miatt, ami a földre jön (Lk 21:26). Így Jézus visszajövetelét eltakarják előlünk a megpróbáltatások. A reménység hirdetése helyett a rettegéssel, ijesztgetéssel akarunk reménységre hangolni embereket. És közben mi is egyre kevésbé hisszük, hogy Jézus akkor is mindenható Urunk marad, aki velünk van a világ végezetéig.

A pánikbetegség másik következménye a közömbös langymelegség, Laodicea állapota. Addig jövendölgetünk a bekövetkezendő eseményekről, amíg mindenkinek a bizalma meg nem rendül a sok-sok csalódás miatt. Erre a betegségre csak egy gyógyszer van: a helyes, ige szerinti prófétai látás.

Isten előtt a holnap mindig tiszta, ő a holnap embereivé akar tenni minket. Azt akarja, hogy öröktől fogva elgondolt terve a mi életünkben még ma valóság legyen. Nem a véletlenben, a kiszámíthatatlan sorsban kell hinnünk, hanem Jézusban! Aki a jövő bekövetkezendő eseményeit akarja megjósolni a próféciaíkból, az eltéved. Viszont aki felismeri belőle Isten tervét, az útra talál. Akit csak az érdekel, hogy mi lesz holnap, az egyre kevésbé veszi észre, hogy mit kell tennie ma, hogy az Eljövendő érte jöhessen.

A kereszténység szemléletváltás. Úgy nyерem meg a holnapot, hogy rádöbbenek, van egy terv, amely minden időknél előtte értem született. Ha a világteremtő Jézus Krisztusban hiszek, biztos a célba érkezésem. Csak így lehetek a reménység embere, aki béketűrő. A békességes tűrés, helytállást, kitartást, állhatatosságot, tűrést jelent, amely a keresztény ember állóképességének, lelki életének egyensúlyozó szerve.

A megváltás személyemre szóló tervének komolyan vétele nélkül időről időre „kiborulunk”, pedig helyette leborulnunk kellene. Sátán kísértései, amelyek érnek, és amelyek még várnak ránk, mind az állhatatosság próbái. De akik mindvégig békességes tűrők maradnak, azok üdvözülnek, vagyis az örök életet az állhatatosság által nyerik el (Jel 14:12; Lk 21:19). Ez a Krisztusvárás valósága, mert csak akkor tudnak reménykedő emberként helyt állni, ha ez az alapvető lelki tulajdonság megvan bennük.

A békességes tűrés nem emberi tulajdonság, hanem Isten kegyelme. A Teremtő kezébe teszem az életemet, és látom azt, hogy nem véletlenül történnek velem dolgok, hanem amik velem történnek, azok az üdvösségem szempontjából szükségesek. Ha Istentől tanulok látni, észreveszem, hogy Ő vezet.

A magvető példázatában a jó földbe esett mag sokszorosan többet terem „béketűrővel” (Lk 8:15). A kereszténység sokszor olyan, mint egy „beteg gyomrú” ember. Rendelkezésünkre áll a legjobb táplálék, a reménység Igéje, ami megismertet emberségünk titkával, Isten örökkévaló tervével, amiben nekünk is helyünk van. De mi figyelmen kívül hagyjuk. A mag a tövises közé esik, vagy az út szélére, ahol elkapkodják a madarak. Isten

népe ott van, ahol a jó földbe esik a mag, és gyümölcsöt terem béketűrővel. Isten úgy vezet, hogy megpróbál, enélkül nincs üdvösség. A próba nem céltalanság, hanem a győzelem esélye.

A szabadulás külső archimédeszi pontja – Jézus Krisztus keresztje. Ezért így kiált fel Pál, minden, megváltást váró emberrel együtt: „*Én, nyomorult ember! Ki szabadít meg eből a halálra ítélt testből?*” Az egyedül érvényes választ így adja meg az apostol: „*Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus!*” (Róm 7:24–25).

A megváltás azt jelenti, hogy Jézus visszaadja a bűn szolgátságában sýnylődő ember szabad akaratát, emberségünk kincsét, vagy a Biblia szerint úgy is mondhatjuk: Isten-képűségűnkét. Magamon nem segíthetek, Őt kell elfogadnom, benne kell megtalálnom életem célját. Krisztussal együtt naponta meg kell feszíttetnem, hogy ne én éljek, hanem Krisztus éljen bennem (Gal 2:20). A bűntől csak Krisztusban vagyok szabad, amikor vele gondolkodom, érzek, cselekszem, vagyis Őbenne élem az életem. Ezért zárja le így ezt a nagy kérdést Pál: „*Nincs tehát most már semmiféle kárhóztató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak, mivel az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől*” (Róm 8:1–2).

A szabadságot naponta el kell kérni Tőle. Akkor Isten biztos holnapja lesz a holnapod. Mivel Isten megosztja velünk a holnap titkát. ■

Prof. dr. **Szigeti Jenő**, emeritus professzor, lelkész
Elhunyt 2020. augusztus 27-én.

**A BIZTOS
IRÁNY
SZIGETI
JENŐ**

**AKI A JÖVŐ BEKÖVET-
KEZENDŐ ESEMÉNYEIT
AKARJA MEGJÓSNOLNI
A PRÓFÉCIÁKBÓL,
AZ ELTÉVED. CSAK AZ
ÉRDEKLI, HOGY
MI LESZ HOLNAP,
ÉS EGYRE KEVÉSBÉ
VESZI ÉSZRE, HOGY
MIT KELL TENNI MA,
HOGY AZ ELJÖVENDŐ
ÉRTE JÖHESSEN.**

VATIKÁNI BÁRSONYOS FORRADALOM

„A PANDÉMIA MIATT KERESZT-ÚTHOZ ÉRKEZTÜNK, ÉS ÚJ EMBEREKRE VAN SZÜKSÉG A VILÁG ÖSSZES VALLÁSÁBÓL, HOGY MEGMENTHESÜK A BOLYGÓT” – MONDTA A PÁPA.

Túl a napjainkban közszájon forgó bal-jobb, Kelet-Nyugat dichotómiák közhelyein, Vatikán a hatalma és magáról alkotott képe révén egy új kultúra és világrend megalkotásán dolgozik, amit nem érhet el heves belső csatározások és állásfoglalások nélkül. Az új világrend az összeesküvés csillagképéből egyenesen a mindennapi életünkben landol. Minden erővel megpróbálják elfogadtatni a baloldali pápai filozófiát. Nem tudni, hogy az argentin katonai diktatúra (1976–1983), amit a pápa is támogatott, miként befolyásolta az egyházfő politikai irányultságát, de talán relevánsabb megfigyelésnek tűnik, hogy az általa vallott neomarxista doktrínákat akarja mindenképpen életbe ültetni a világban.

Az egyházfő évek óta bírálja a kapitalista politikát és a kizsákmányoló globális gazdaságot, és kendőzetlenül hirdeti azon elvekhez való vonzódását, amelyek nyilvánvalóan marxista politikai irányzatot követnek. E nézeteit a szegények

apostolának önkép-palástja alá rejt, teológiai értelemben az egyház fennen hangoztatott szociális doktrínája, az „oikos menes” („a mi házunk”) palástja alá (lásd a 2015-ben kiadott *Laudatio Si*, vagy legújabban, a 2020. október 4-én, Assisi Ferenc sírjánál elhangzó *Fratelli Tutti* enciklikákat).

A pápa folyamatosan követeli a szegény országok adósságainak elengedését. Szeptemberben pedig a pandémiára hivatkozva jelentette ki, hogy a környezetnek nyugalomra van szüksége. Ez az egyik kedvenc témája – gondot viselni az „oikos mene” (szó szerint a „ház, a bolygó”) lakóiról. Innen ered tulajdonképpen az „ökumenizmus” kifejezés is. A kettős értelmezést lehetővé tevő kifejezések a bolygók iránti aggodalom mellett valószínűleg az ökumenizmus témáját is érinteni hivatottak. A pápa a vallási ökumenizmus révén próbálja az egész vallásos világot egy, a Vatikán által vezetett „ernyő” alá vonni. Ezt tűzte ki célul

a Globális Oktatási Egyezmény, amelyet az Örök Városba hívtak össze 2020. október 11. és 17. között. A pápa egy akadémiai kommunikációnak álcázott paraván mögé szeretné gyűjteni – természetesen a Vatikán égisze alatt – a világ fontosabb szereplőit: vallási előljárókat, kormányok, humanitárius szervezetek, akadémiai intézmények, gazdasági, politikai és kulturális szervezetek képviselőit, mivel szerinte „nevelnünk kell, hogy megmentjük a bolygót”. Kijelentette, hogy „a pandémia miatt kereszttűzhez érkeztünk, és új emberekre van szükség a világ összes vallásából, hogy megmenthessük a bolygót.” Annak ürügyén, hogy a földnek pihenésre van szüksége, hiszen a pandémia alatt egy kis oxigénhez jutott, s ezért tisztábbak lettek a vizek és a levegő is, sőt még az állatok és a madarak is visszatérhettek korábbi élőhelyeikre, azt állítja, hogy kötelezővé kell tenni egy nyugalomnap megtartását. Legyen pihenőnap a család, a társadalom és a kimerült világ számára. Ebben a szépen díszített és tudományosan alátámasztott csomagolásban fogja tálalni majd a vasárnapi törvényt. A 2015-ös *Laudatio Si* enciklikában az egyházfő említi ugyan a szombatot, ám csupán az új nyugalomnap, az új emberek, az új mentalitás és az új kultúra bevezetése végett. Figyeljétek meg, milyen hermeneutikai piruettekre képes: „Isten a hetedik napon megpihent. Ő rendelte el Izrael népének a szombat megtartását... A vasárnap a feltámadás napja, az »új teremtés« első napja, amikor a megváltott emberiség első gyümölcsei is megjelentek. Ez a nap hirdeti az ember örök nyugalomát Istenben. Mi az örökkévalóság Szombatja, az Új Jeruzsálem felé utazunk. Jel 21:5 versében Jézus megígérte, hogy mindent újjá tesz.”

A *Fratelli Tutti* enciklika ismételt felszólítást tartalmaz a „jóság csodájára és a kulturális párbeszéd új kultúrájára”. A 86 oldalas körlevél sürgős felhívást intéz a Római Katolikus Egyházhoz és a COVID-19-pandémia miatt minden sarkában recsegő-ropogó világhoz. Az enciklika többnyire kertilés nélküli kritikát fogalmaz meg a bolygót kizsákmányoló kapitalista piacgazdaság, valamint a nacionalista populizmus ellen. A pápa különböző alkalmakkor nem átalott a kapitalizmust „vad”, vagy az „ördög ürülete” jelzővel illetni. De miért fontos meghatározni a vatikáni világosság hordozójának értékelését és annak árnyalatait anélkül, hogy túlságosan belevetnénk magunkat politika hullámverésébe? Azért, mert tudnunk kell, hogy a pápa milyen útra akarja terelni a „nyáját”. A politikai történelem kulcsának segítségével megfethetjük e tendenciákat, amelyek

a közeledő „bársonyos forradalom” előfutárait egyre nyilvánvalóbbá válnak.

A váltig hangoztatott társadalmi integráció segítségével, az egyenlőség látszatát keltve, az egyházfő szerint az emberiség még egységesebben, igazságosabban, békésebben kerülhet ki a járványból. A hozzáértők számára a „Fratelli Tutti” befogadó üzenet a szexuális és bármiféle kisebbségek felé. A pápa egyszerűen nem teheti meg, hogy ne ellenesse a hagyományos családmodellt hirdető jobboldali nacionalizmust. A nacionalizmus, legyen az akár szélsőségesen populistá is, teljes fegyverarszenáljával képes ellenállni bármilyen élre törő ideológiának, legyen az akár a római pápáé is. Itt két, merőben ellentétes világnézet áll szemben egymással, és nem könnyű egyik vagy másik szélsőség fölött pálcát törni. Sőtán, a nagy bajkeverő, mindkét irányzat hátszelén forogatókönyveket dolgoz ki, de különösen a két rendszer közötti feszültséget használja ki. Akkor ölti majd legtoxikusabb formáját, amikor ezek a szélsőségek egyesülnek, amikor Pilátus és Heródes egy csapatot alkot: „Amikor nemzetünk elárulja kormányzata elveit, mert elfogadja a vasárnap törvényét, akkor a protestantizmus kezét fog a pápasággal” (Ellen G. White, *Bizonyágtételek*, 5. köt., 711. o.).

Viszont, amikor egy rendszer nyíltan kizárja tantételeiből Istent, akkor a jobboldali alternatívánál ártalmasabbá válik. Emlékezzünk csak az 1917-es bolsevik forradalomra. A cári Oroszországnak volt egy jelmondata: „Egy Isten a mennyben, és egy cár a földön.” Az új forradalom azonban nem csak a régi Oroszországtól, a földi cártól való elszakadást jelentette, hanem a mennyi Istentől is. Lenin rendeletben rögzítette, hogy az állam kötelessége a nép érdekében erőszakot gyakorolni, cenzúrázni a sajtót, a jog- és igazságszolgáltatást népbírókakkal helyettesíteni, és brutálisan elhallgattatni a bolsevizmus ellenzőit. A hadsereg 1918-ban kivégezte a földesurakat, elkobozta javaikat, és véres megtorlással válaszolt bármiféle ellenállásra. Államosították az ipart és a bankokat. Ebben az időszakban jött létre a hírhedt gulág. A kapitalizmus minden formájának eltüntetését célzó rendeletekkel heves támadást intéztek a kapitalizmus egyik pillére, a kereszténység – „egy Isten a mennyben és egy cár a földön” – ellen. A „kapitalizmus átka” ellen irányuló államapparátusi túlkapások során rendeletben rögzítették a hagyományos család felszámolását,

A PRÓFÉCIÁK RITMUSA DANIEL NIȚULESCU

EBBEN A SZÉPEN DÍSZITETT ÉS TUDOMÁNYOSAN ALÁTÁMASZTOTT CSOMAGOLÁSBAN FOGJÁK TÁLALNI MAJD A VASÁRNAPI TÖRVÉNYT.

liberalizálták a szexualitást, engedélyezték a homoszexuálisok közötti házasságokat, stb. Oroszországban 1923-ban a gyermekek fele házasságon kívül született. Templomok és imatermek zreit rombolták le. Szintén a bolsevikok szüntették be a biblikus hét napos hetet, és helyettesítették az öt- vagy hatnapos időszakokkal.

A napjainkat uraló hatalmi úr során ki fogja megragadni a világ gyepelőit? Talán egy diktatúra, vagy a többség bársonyos forradalma (az orosz „bolsevik” kifejezés jelentése: többség), amely idővel jakobinusi diktatúrává válik, és bedarál mindenkit, aki ellenállni merészel? Vagy talán egy marxista kulturális diktatúra, egy pápai palástot és tiarát viselő neomarxizmus elé nézünk? A Szentírás már 2000 éve figyelmeztet a mai időre vonatkozóan: „Azt is teszi mindenki, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgákkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek; és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma. Itt van a bölcsesség. Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát; mert emberi szám: és annak száma hatszázhatvanhat” (Jel 13:16–18).

Az új kultúra és az új emberiség bűvölete alatt a vatikáni citadellából mindenáron a zsidó-keresztény civilizáció pilléreinek feladását sürgetik, az egyén fölötti totális ellenőrzést, a közösségi jogok hangsúlyozását a személyes jogok kárára. Tehát akinek Isten legfőbb képviselőjének kellene lennie, épp ő maga ködösít megengedhetetlen módon az Úr nevével kapcsolatosan. Nyelvezete nem több tartalmától megüresített nyelvezetnél, mint akinél csak a „kegyesség látszata” van meg, és csupán álnok céljait követi. Ha eltávolítanánk Isten nevét, mi maradna a vatikáni homlokzaton, és hogyan nevezhetnénk el ezt az irányzatot? A „Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!” neomarxista bűvös jelmondat: a tervezett bársonyos forradalom mögött vajon nem egy mérgezett almát tartó hóhér rejtőzik? Vagy talán egy pápai-trójai faló a COVID-19 járványban céltalanul sodródó, lassan már-már kifulladásos világ számára? A pandémia lerombolja mindazt, ami a régi emberhez fűződik, megfosztja őt a személyiségétől, s ezzel előkészíti a „homo technicus”-t, hogy egy Isten nélküli vallásban „homo religiosus”-ként éljen. Milyen diktatúra várható?

Milyen kilátások elé nézünk

Figyelve a jelenlegi időszakot, a gazdasági elemzők egyfelől egy valós, a pandémia által ge-

nerált gazdasági válságot vetítenek előre az év végére. Nem tudható, hogy mennyire lesz tartós és súlyos, viszont a szakemberek arra számítanak, hogy a második világháború óta ez lesz a legkomolyabb válság. A 2008-as krízis viszonylag súlyosan érintett néhány országot, amit a még erős államok tőkeinfúziói némiképp enyhítettek. Jelenleg azonban a SARS-CoV-2 az egész világot érinti. A számos segélykiáltás ellenére sincs honnan segítséget várunk. A szakemberek arra figyelmeztetnek, hogy a következő években a világ gazdasága jelentősen zsugorodni fog. Lehet, hogy a József idejéből ismert hét bő esztendő végéhez érkezünk. Itt az ideje, hogy félretegyünk valamit a gabonátárolóinkba, de főleg az Úr kincsesládájába. De mivel a baj sosem jár egyedül, geopolitikai szakértők máris felhívják a figyelmet az egyre megosztottabb amerikai társadalomban felgyülemlett polgári feszültségekre. Van, aki máris polgárháborúról beszél, aminek a kitörése akár a novemberi elnökválasztások idejével is egybeeshet. Majd kiderül, hogy igazuk volt-e vagy sem.

Azt viszont tudjuk, hogy amikor Amerika „tüsszent”, akkor az egész világ összerezzen. Valóban éber szemekkel figyeljük az Egyesült Államokat, mivel a bibliai jóvendölések profetikusan rá vonatkozó kijelentésekkel zárul. Az amerikai társadalomban húzódo törésvonalak napról napra mélyülnek, az Ovális Irodából érkező győzedelmes ígéretek ellenére is. Az emberi jogok védelmének álarcá alatt, de a politikai nézetek álarcá alatt is rasszista antirasszisták húzódnak meg, és itt egyaránt beszélhetünk fehérekről és feketékről, mint ahogy jobb- vagy baloldaliakról is.

Közel 160 év telt el az Amerikai Polgárháború (1861–1865) óta. A láthatáron nem mutatkoznak jó idők. Az „amerikai álomból” mára már „amerikai átok” lett. Nem kell pánikba esnünk, de legyünk elővigyázatosak. Nem árt félretenni némi „fehér” pénzt a „fekete” napokra. Csökkenteni kellene a szükségtelen kiadásokat. A szükségállapot óta eltelt hónapokban megfigyeltem, hogy sok család kezdett érdeklődni a vidéki telkek iránt. Egyesek már béreltek is vidéki házat maguknak. Az ihletett tanács ma a legidőszerűbb: „Királyok és királynők azok az apák és anyák, akiknek egy darab földjük és kényelmes otthonuk van” (Ellen G. White, *Boldog otthon*, 141. o.). Akik pedig ezt nem engedhetik meg maguknak, azokat a „Jehova Jire” – azaz „az Úr hegyén a gondviselés” ígérel bátorítja. ■

Daniel Nițulescu, a történelemtudományok doktora, lelkipásztor, a Munténiai Egyhásterület Külmisztói Osztályának igazgatója

AMIKOR AMERIKA „TÜSSZENT”, AZ EGÉSZ VILÁG ÖSSZEREZZEN. VALÓBAN ÉBER SZEMEKKEL FIGYELJÜK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKAT, MIVEL A BIBLIAI JÖVENDŐLESEK PROFETIKUS GÖRBÉJÉRE VONATKOZÓ KIJELENTÉSEKKEL ZÁRUL. AZ AMERIKAI TÁRSADALOMBAN HÚZÓDÓ TÖRÉSVONALAK NAPRÓL NAPRA MÉLYÜLNEK, AZ OVÁLIS IRODÁBÓL ÉRKEZŐ GYŐZELMES ÍGÉRETEK ELLENÉRE IS.

ANTAGONIZMUSOK

Az antagonizmus kibékíthetetlen ellentét: igen és nem, jó és rossz, világosság és sötétség, élet és halál, megváltás és kárhozat, Krisztus és Sátán között. Ezt a háborút Lucifer indította a mennyben, majd angyalaival együtt a földön folytatta, és sikerült rávennie a bűnre Ádámot és Évát is.

Igazság és hazugság ellentéte. Isten megparancsolta Ádámnak: „A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert amely napon eszel arról, bizony meghalsz” (1Móz 2:16–17). A figyelmeztetés világos volt, de Sátán erre ezt mondta: „Bizony nem haltok meg!” Az emberek a hazugságot választották, aminek következtében ez az átkozott, lázongó bolygó a Teremtő ellen fordult.

Isten fiai és a bűnös világ fiai közti ellentét. Az özönvíz előtti világról írta Mózes: „És látá az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz.” Azonban volt egy kivétel: „Noé igaz, tökéletes férfiú vala a vele egykorúak között. Istennel jár vala Noé” (9. v.). „A gonosz emberek pedig és az ámitók növekednek a rosszaságban, eltévelyítvén és eltévelyedvén” (2Tim 3:13).

Lehetséges, hogy valaki mindkét világhoz, Isten szolgálójának és a világ fiainak világához is tartozzon egy időben? A Megváltó kijelentette, hogy ez lehetetlen: „Senki sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak” (Mt 6:24).

Amint az ember csak megpróbálkozik a világ kívánságai szerint élni, máris elszakad a mennyei közösségtől: „Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-é, hogy a világ barátsága ellenségeskedés az Istennel? Aki azért e világ barátja akar lenni, az Isten ellenségévé lesz” (Jak 4:4). Jakab apostol kemény kifejezést használ, de ennek jól meghatározott célja van: a Bibliában a világgal és a láthatatlan ellenséggel való szövetkezés lelki paráznaságnak van nevezve, ami a Teremtő, a mennyei Atya ellen elkövetett ámulással ér fel, miközben a teremtés és a megváltás révén csak Őt illeti meg az ember teljes engedelmsége.

Az emberiséget óhatatlanul két táborra osztja az Istenhez vagy az ellenséghez való viszonyulás: „Erről ismerhető meg az Isten gyermekei és az ördög gyermekei: aki igazságot nem cselekszik, az egy sem az Istentől való, és az sem, aki nem szereti az ő atyjafát” (1Jn 3:10). Isten gyermekei és az ördög gyermekei. A föld lakói egyik vagy másik táborhoz tartoznak. Senki sem tartózhat egy időben mindkettőhöz, és senki sem lehet semleges, nincs rá mód, hogy ne tartozzon sehová, mivel nincs semlegesség.

Természeténél fogva az ember az ördög gyermeke. Ha ennek az állapotnak véget akar vetni, akkor el kell döntenie, hogy Isten gyermekévé fog válni: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatából, hanem Istentől születtek” (Jn 1:12–13). Itt gyökeres változásról van szó: „Aki megszabadított minket a sötétség hatalmából, és átvitt az Ő szerelmes Fiának országába; kiben van a mi váltságunk az Ő vére által, bűneinknek bocsánata” (Kol 1:13–14).

A Biblia utolsó könyve két táborral szemlélteti az Isten fiai és az ördög fiai közti ellentétet. Az egyiket a maradék egyháznak nevezi, ők az Isten parancsolatainak megőrzői, akiknél a Jézus Krisztus bizonyosságtétele van” (Jel 12:17); „akik megtartják az Isten parancsolatait és a Jézus hitét” (Jel 14:12). „És láttaték nagy jel az égben: egy asszony, aki a napba vala felöltözve, és lábai alatt vala a hold, és az ő fejében tizenkét csillagból korona” (Jel 12:1).

Az ördög fiai a földlakók hatalmas seregeként vannak bemutatva, mint akik figyelmen kívül hagyják a Mindenható akaratát, és a saját útjukat járják. Őket a 17. és a 18. fejezet egy asszony (egyház) képében mutatja be, aki egy fenevadon (államhatalmon) ül; világi ékszereket visel, és paráznaságának haragborával megrészegi a népet, ő maga pedig Jézus vértanúinak véréből ittas (lásd Jel 17:1–5). Ennek a züllött nőnek lányai is vannak: „nagy Babilon, a paráznáknak és a föld utálatosságainak anyja” (5. v.). Az az ember, aki nem fogadja el minden fenntartás nélkül Isten parancsolatait és a Jézus hitét, a lázadók csoportjához tartozik.

A lázadók csoportjából ki kell hívnunk az őszinte lelkeket, amíg nem késő: „Fussatok ki belőle, hogy ne legyetek részesek az ő bűneiben, és ne kapjatok az ő csapásaiból” (Jel 18:4). Ez a felhívás a kegyelemidő lezárásáig érvényben marad. Akkor a Megváltó Bírává lép elő, és kijelenti: „Elvégeztetett!” Majd elhangzanak a mindent eldöntő szavak: „Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is; és [...] aki szent, szenteltesse meg ezután is. És ímé hamar eljövök; és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz” (Jel 22:11–12).

Hirdessük hangosan Isten még Babilonban levő gyermekeinek a felhívást: „Fussatok ki belőle! Egyesüljete az Isten parancsolatainak megőrzőivel, és gyertek, készüljünk együtt a szent városba, a mennyei Jeruzsálembé való belépésre!” Ámen. ■

**A SORS
HÍVÁSA
STEFAN
RADU**

Stefan Radu, nyugdíjas lelkipásztor

„NAGY KONSTANTIN CSÁSZÁR ÉS ILONA CSÁSZÁRNŐ” ÖRÖKSÉGE (II)

Konstantin ediktuma

Galerius 302 telén meggyőzte Diocletianus császárt, hogy indítson általános üldözést a keresztények ellen. Diocletianus azonban óvatosságból Apollón orákulumához fordult tanácsért. A jó választ Galerius álláspontjának megerősítéseként értelmezte, s ennek alapján 303. február 24-én kegyetlen üldözést indított a birodalomban élő keresztények ellen.

Hadjárata mögött sokkal több húzódozott meg a Krisztus elleni harcnál. Diocletianust a becsvágy vezérelte, azt a hírnevet óhajtotta magának, hogy ő a néhai római birodalom dicsőségének helyreállítója. Mindezek mellett még ott voltak a császári trónra törő Galerius állandó ármanycódásai is, amihez egy, még a Néró idejéből származó fondorlatos tervet használt: megbízott néhány személyt, hogy gyűjtsa föl Diocletianus nicomediai palotáját, amikor a császár is ott tartózkodik. Terve egészen egyszerű volt: ha a merénylet sikerrel jár, belőle császár lesz, ha pedig nem, akkor mindent a keresztények nyakába varr. Mivel a terv meghiúsult, Galerius azt kezdte hangoztatni, hogy az esetért a császár halálát kívánó keresztények okolhatók. Diocletianus egy percig sem gyanakodott abban, hogy Galeriusnak hátsó szándékai lennének, mivel ráadásul még a vejről is volt szó, így hát kegyetlen üldözést indított a keresztények ellen.

A diocletianusi üldözés 303. február 24-től 305 májusáig tartott, amikor is Diocletianus és Maximianus császár egyazon napon mondott le a trónról. Diocletianus visszavonult a horvátországi Spalatumban levő palotájába, és itt élt haláláig, amivel szabad kezét adott Galeriusnak és Konstantinnak. Diocletianus lemondásával egy időben ért véget az ádáz üldözés java része is, viszont keleten hivatalosan csak 311-ben zárult le, amikor Galerius kiadta a keresztények iránti első türelmi rendeletét. A béke nem Konstantin érdeme volt, hanem Galeriusé, aki korábban maga lázította a császárt a keresztények ellen.¹ A birodalmi ediktumról Lactantius számolt be:

„Figyelembe véve örök jószágunkat és azon készségünket, hogy minden embernek felkínáljuk a megbocsátást, eldöntöttük, hogy azonnali kegyelmet hirdetünk a keresztényeknek is, akik így jogot nyernek arra, hogy összegyűljenek a templomaikban, amennyiben nem zavarják meg a közrendet... Következésképpen, a jószágunk fejében nekik imádkozniuk kell az Istenükhöz a mi egészségünkért, az állam békéjének fenntartásáért, és azért, hogy nekik is nyugalmuk legyen saját otthonukban.”²

Hamis tehát az állítás, miszerint a keresztények iránti első türelmi ediktumot Konstantin adta volna ki. Paul Memele is ezt igazolja: „Az igazi türelmi rendeletet 311-ben adta ki Galerius. Ő hirdette ki a kereszténység mint vallás elismerését, és adta vissza a keresztények jogát a gyülekezéshez, azzal a feltétellel, hogy ne okozzanak rendbontást.”³ Majd meglepő részlettel szolgál: „Az igazi türelmi rendelet Galeriustól származik, s eszerint az a hagyomány, amely továbbra is – tévesen – a »milánói ediktum« érdemeit hangoztatja, nem egyezik meg a valósággal.”⁴

Lemerle szerint a milánói ediktum „valótlanság”, és a krónikások feljegyzéseire hivatkozva kijelenti, hogy azért ejtették meg a milánói találkozót, mert ott tartották Konstantin császár lánytestvérének esküvőjét Liciniussal.

Hogy történhetett meg, hogy kétségbe lett vonva a tény, hogy Konstantin császár adta ki a keresztények szabadságára vonatkozó rendeletet? Talán nem ő volt az első, aki ilyen rendeletet adott ki? Nem, nem ő volt az első! Amint már láttuk, az első türelmi rendelet Galeriustól származik, aki sosem vált kereszténnyé, és akit később sem avattak szentté, éppen e rendelete miatt. Viszont egészen másképp állnak a dolgok a 313-ban Konstantin és Licinius által Milánóban kiadott rendelettel. Mielőtt megvizsgálánk, hogy mi is történt ott, figyeljük meg az ediktum egyik részletét: „Én, Nagy Konstantin, és én, Licinius örömteli találkozásban részesültünk Milánóban, hogy együtt vitassuk meg a dolgokat a közjó és a közbiztonság érdekében... Ezek értelmében mind a keresztényeknek, mind pedig az összes polgárnak szabad vallásgyakorlást biztosítunk... Helyesnek látjuk kijelenteni, hogy senkinek sem tagadható meg azon joga, hogy keresztény vagy akár más valláshoz csatlakozzék... Most pedig, akik a keresztény szabályokat akarják követni, szabadon megtehetik, amiből az értendő, hogy ugyanolyan szabadság illeti meg őket, mint azokat, akik valamilyen más vallást óhajtanak követni, mivel mindenkinek megadjuk az általa szabadon választott vallás gyakorlásának jogát.”⁵

Az 1913-as évtől kezdődően egyre többen tagadták a Konstantin császár által kiadott ediktum létezését. A kritikusok egyike Emiliano Galli⁶ volt, aki tagadta a rendelet történelmi eredetiségét, valamint annak történelmi-jogi hitelességét, értékét. Azt állította, hogy az eredeti ediktumot Galerius adta ki, amit Milánóban csak kiegészítettek.

Napjainkban a neves történész professzor, a hithű katolikus Ernesto Buonaiuti, miután kijelenti, hogy Euszebiosz történelemhamisítást követett el, rámutat, hogy „Milánóban Konstantin és Licinius csupán átvették és felerősítették a Galerius által meghonosított egyetemes tolerancia politikáját.”⁷

Konstantin rendelete a valóságban a Galeriusé, amit Licinius levélben közölt a helytartóival. De mi van akkor, ha Konstantin is kiadott egy rendeletet?

Ha ez megtörtént, akkor miért nem található meg a Justinianus által elkészített császári törvénykönyvben? Különösen fontos lett volna egy ilyen rendelet, a *Corpus iuris civilis* mégsem tesz említést róla. Miért nem található meg a *Codice Teodosiano* gyűjteményben sem, amely a Konstantin idejében kiadott törvényeket tartalmazza? Miért hallgat róla a *Codex Hermogenianus*, az akkori idők számos rendeletét tartalmazó irat? Bár a *Constitutiones Sirmondianae* kevésbé fontosabb az előbbieknél, mégsem említi meg. Talán csupán a véletlennek köszönhető, hogy egyetlen Codex sem tesz említést egy ilyen, a keresztények számára létfonosságú rendeletről?

A Krisztus monogramjához, vagy akár a Nap jelképéhez hasonlító kereszt, és egy rendelet, amely inkább Licinius levele volt, amelyet a helytartóihoz intézett, alapvetően megváltoztatja azt az általánosan elfogadott meggyőződést, miszerint a császár már korai életévei óta „beleszeretett” a kereszténységbe. Mindaz, ami a császár kereszténnyé válása első bizonyítékának tűnt, végül elveszítette egyetemes értékét, főleg azért, mert abban az időszakban Konstantinnal kapcsolatosan minden jel arra utalt, hogy a császárnak semmi köze a kereszténységhez. Miután elhagyta első feleségét, Minervinát, majd meggyilkolta az apósát, Maximianust, a katonai pajzsokra rávésette a *Chi-Rho* jelet, és még aznap dárdára tűzve hordozta körbe Rómában második felesége, Fausta fiútestvérének, Maxentiusnak a levágott fejét. Krisztus iránti hálából, hogy „győzelmet adott neki” a Milvius-hídnál, Apollón isten képmását helyeztette ki az általa készített diadalívre. A római szenátusban különböző domborművek tanúsítják, ahogy az őt ihlető isteneknek mutat be áldozatot.⁸ Egyetlen kereszt-jelet sem találni ott.

Későbbi közeledése a kereszténységhez csupán megtéretlenségének jeleit hordozta: miután trónjának bebiztosítása érdekében nyilvánosan megölte a vérrokonát, Liciniust, aki mindig kitartott mellette, megölte annak fiát is, Licinianót, majd meggyilkolta saját, első házasságából származó fiát, Crispót, aztán a második feleségét, Faustát is. Ilyen körülmények között vajon beszélhetünk-e még keresztény jóságról és irgalomról, vagy egyáltalán kereszténységről? Miután egész életén át büszkén viselte a *Pontifex Maximus* pogány papi címet, még állíthatjuk-e, hogy Krisztushoz tért? Mindvégig kitartóan hirdette a napimádatot, a *Dies Solist*, és ő maga is hűséges napimádó volt, hogyan beszélhetnénk hát ezek után még arról, hogy Jézus feddhetetlenségének Napja jelen volt az életében?

A keresztények találkozásain mindig nagy pompával jelent meg. A niceai zsinaton olyan ünnepélyes bevonulása volt, hogy Euszebiosz a következőket írta róla: „Isten földre szállt angyala, ragyogó bíbor ruhában, arany és drágakövekkel ékesítve.”⁹ Majd így folytatja: „A püspökök egész gyülekezete azonnal felállt, csodálattal és szótlánul nézte végig, ahogy végigvonul a központi termen, és helyet foglal a trónon”¹⁰.

A császár feddhetlenségét hangoztató személyek párosszal emlegetik az uralkodó megtérését és kereszttségét a halálos ágyán. Személyesen többször is alkalmam volt részt venni a Lateran-téren megtartott szertartáson, ahol a pap minden alkalommal megemlítette Konstantin halála előtti megtérését, és Szilveszter pápa általi megkeresztelését. Szívet melengető dolog mindezt végighallgatni, s ilyenkor már-már olyan gondolatok születnek a hallgató elméjében, hogy Konstantin mégis csak Krisztushoz tért utolsó órájában, és őszintén megbánta, amit életében tett.

Hosszú órákat töltöttem iratok át tanulmányozásával, hogy beszámolhassak a császár életéről, és arra a következtetésre jutottam, hogy egyetlen bizonyítéka sincs a megtérésének, és hogy „halála előtt sem lett keresztény, ellenkezőleg, pogány maradt”.¹¹ Ami pedig a lelkét illeti, senki sem tudhatja, miként közeledett a halál órájához, azt azonban tudjuk, hogy politikai kereszténységét egy olyan kereszttséggel pecsételte meg, amiből aztán a középkort uraló egyik legnagyobb hazugság alakult ki. ■

1. G. W. Clarke, „The origins and spread of Christianity”, *Cambridge Ancient History*, 10. köt., *The Augustan Empire*, ed. Alan K. Bowman, Edward Champlin, and Andrew Linott (Cambridge: Cambridge University Press, 1996), 656. o.

2. Galerius 310-ben elkapott egy titokzatos betegséget, egyfajta gennyes üszkösödést, amit isteni büntetésnek vélt, ezért a mennyei harag kiengesztelését próbálta elérni azzal, hogy szabadságot adott a keresztényeknek. Lactantius, *De Mortibus Persecutorum* 33.11–35, és Euszebiosz, *Historia Ecclesiastica* 8.17.1–11.

3. Paul Lemerle, *Storia del Bisanzo*, Roma 2004, 54. o.

4. Lemerle, *Storia del Bizanzo*, 54. o.

5. Részlet a Milánói Ediktumból: Lactantius, *De Mortibus Persecutorum* 48m, 1,12, fordította: Paolo A. Tuci. K. Baus, *Le Origini* 503–545. o., H. Jedin, *Storia della chiesa*, Jaka Book, Milano 1972, I. köt., 3. o.

6. E. Galli, *L'Editto di Milano del 313*, *La Scuola Cattolica*, 41 (1913), 39–73. o.

7. Buonaiuti, *Storia del cristianesimo*, 153. o.

8. A Konstantinus diadalíven az *instintu divinitatis* („isteni ihletés”) a római istenekre vonatkozik. Ezt a történészek is igazolják.

9. Furio Sampoli, *Costantino il Grande e la sua dinastia*, Roma 1995, 140. o.

10. Sampoli, *Costantino*, 140. o.

11. Corrado Barbagallo, *Manuale di storia antica e medievale*, Milano-Roma-Napoli 1915, 284. o.

Dr. Benone Lupu, lelkipásztor, Róma, Olaszország

TÖRTÉNELEM ÉS MÍTOSZ BENONE LUPU

KONSTANTIN RENDELETE A VALÓSÁGBAN A GALERIUSÉ, AMIT LICINIUS LEVÉLBE KÖZÖLT A HELYTARTÓIVAL.

A Dél-erdélyi Egyházterület rendkívüli, IX. választási közgyűlése

Földünk történelmének kegyelmi ideje a végéhez közeledik. Ez figyelhető meg a természetben végbemenő eseményekben, de a politikai, gazdasági, sőt még az egyházi történésekben is. Az egyháznak ilyen körülmények között is eleget kell tennie küldetésének, mint az a hajó, amelynek egyre nagyobb és fenyegetőbb hullámokkal kell megküzdenie.

2020. szeptember 27-én, 9 órai kezdettel a marosvásárhelyi Imperial-Inn szállodában került megszervezésre a IX., soron kívüli választási közgyűlés. A találkozót Aurel Neațu lelképásztor, a Romániai Adventista Egyház elnöke nyitotta meg egy odaszentelődési igazság felolvasásával és ösztönző elmélkedéssel, az Inter-európai Divízió képviselői, a Romániai Unió Bizottsága küldöttei, a Dél-erdélyi Egyházterület lelképásztorai és a meghívott laikusok jelenlétében. A munkálatokon közel 200 résztvevő volt jelen.

A munkálatok elején a jelenlévők tudomásul vették új gyülekezetek lajstromba vételét, megalakították a Szervező Bizottságot, majd következett a választási közgyűlés napirendjének ismertetése. A következőkben megválasztották a Szervező-, Kinevező- és Akkreditáló Bizottságok tagjait.

A megválasztott bizottságok azonnal munkához láttak, amint a küldöttek megszavazták a bizottságokat alkotó személyekre vonatkozó javaslatokat. Ezzel párhuzamosan a négy külön teremben elhelyezett küldöttek (mivel be kellett tartani a COVID-19 járványügyi rendelkezéseket) egy zárt video/audio rendszer segítségével követhették az eseményeket. Az ügyosztályok vezetői, a Dél-erdélyi Egyházterület elnökével kezdődően, bemutatták a tevékenységükre vonatkozó jelentésüket, amelyek aztán szavazásra kerültek. A Tervek és Határozatok Bizottság is bemutatta megvitatás és elfogadás végett a következő mandátum tevékenységi irányvonalait.

A mérlegelés és az építő jellegű viták után a Kinevező Bizottság a közgyűlés elé tárta javaslatait, majd meg lett szavazva a Dél-erdélyi Egyházterület

let új Bizottsága a következő mandátumra. Tagjai a következők: Ban Gabriel – elnök; Tamási Károly – titkár; Nădășan Iacob – kincstárnok; Veress József – Szombatiskolai- és Személyes Szolgálat Osztály; Alin Cătinean – Ifjúsági Osztály.

Ezt követően került sor az Egyházterület Végrehajtó Bizottságának megválasztására: Ban Gabriel (elnök); Tamási Károly (titkár); Nădășan Iacob (kincstárnok); Veress József (Szombatiskolai- és Személyes Szolgálat Osztály); Alin Cătinean (Ifjúsági Osztály); Mogheri Gheorghe (Nevelési Osztály); Cătinean Petrică (Kommunikációs Osztály); Mihai Miron (Vallászsabadság- és Közkapcsolatok Osztály); Vajda Csaba (Családi Osztály). Lelképásztorok: Poenariu Ștefăniță Marian és Ferencz Zorgel József-Attila. Laikus tagok: Maier Anamaria, Szabó László, Bölöni Burcea Gábor, Rusneac Ioan, Weiss Berndt és Morariu Margareta.

A következő időszakban a Végrehajtó Bizottság feladata lesz megválasztani a Zenei-, Egészségügyi-, Női Szolgálatok- és Prófétaság Lelke Osztályok vezetőit.

A választási közgyűlés nem sokkal 22 óra előtt a Dél-erdélyi Egyházterület új Bizottsága tagjainak bemutatásával, és a Divíziót képviselő Ioan Câmpian-Tătar testvér odaszentelődési imájával ért véget.

Isten megígérte, hogy irányítani fogja egyházának hajóját a tajtékzó habok és a vihar közepette is. Adja az Úr, hogy a következő négy és fél évben a megváltás és Jézus közeli eljövételének üzenete eljusson minden lélekhez, aki e világ hullámaiban vergődik. Isten munkálkodjon az Ő jó akarata szerint választott eszközei révén, hogy örömmel szolgálhassák egyházát és ezt a világot. Egyházunk összes tagjával együtt imádkozunk ihletésért, bölcsességért és isteni vezetésért, mivel eddig még nem tapasztalt kihívásokkal kell szembenéznünk. Kérjük, hogy ránk vonatkozóan is teljesedjenek a zsolttáros szavai: „És örülének, hogy lecsillapodtak vala, és vezérlé őket az ő kívánságuknak partjára” (Zsolt 107:30). ■

Petru-Daniel Cătinean, a Kommunikációs Osztály igazgatója, Dél-erdélyi Egyházterület

VEZETÉS ÉS KÜLDETÉS
PETRU-DANIEL CĂTINEAN

JUSSON EL AZ ÜDVÖSSÉG ÉS JÉZUS KÖZELI VISSZAJÖVETELÉNEK ÜZENETE MINDEN E VILÁGON ÉLŐ EMBERHEZ!

CAZAN VASILE (1952–2020)

Ismét egy szerető szívvel kevesebben lettünk, miután Vasilét – akit sokan Vaszinak szólítottunk – elragadta tőlünk a kegyetlen halál. Nagyon fog hiányozni, és ez arra késztet, hogy sóvárogva várjuk a „nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését”.

Vasile Cazán 1952-ben született Vasile és Susana első gyermekeként. Gyermekkorát a marosmenti Várhegyen töltötte szerető szülei és lány-

testvére, Viorica társaságában. Az Úr Jézus iránti szeretetből 1972-ben megkeresztelkedett, és örökre Isten szolgálatába lépett. E szövetséghez élete végéig hűséges maradt.

Élete boldogságát Ana jelentette – Babának szólította –, akivel 1979-ben kötött házasságot, és három évvel később Isten fiúgyermekkel, Sebastiannal áldotta meg őket. Sajnos családi boldogságukat beárnyékolta a 2013 nyarán, Bánffyhunyard környékén, önhibájukon kívül történt autóbaleset, amelyben Baba és a család barátja, Madaras Sándor – aki az autót vezette – életét veszítette. Vaszi számára felesége elvesztése mély sebet hagyott, amit élete végéig hordozott, s eközben az Úr szolgálata, az ének és a zene jelentette számára a gyógyírt.

Ez a barátságos ember különleges zenei tehetséggel megáldott személy volt. Istentől kapott talentumát bölcsen gyarapította, Isten és az emberek szolgálatába állította. Már 8 éves korában a „pénzváltók asztalára” helyezte tehetségét, amikor Marosvásárhelyen elkezdett hegedűt, brácsát és zongorát tanulni. Mindössze 16 évesen, karmesterként különböző vallásos ének-zenei együttesekkel dolgozott. Később karvezetést tanult a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémián, majd a híres Madrigál kórus karmestere, Marin Constantin tanítványaként fejlesztette tudását. A romániai forradalom után a Marosvásárhelyi Filharmónia vegyes kórusának karmestereként dolgozott, 1996-tól az intézmény zenei titkáráként, majd 1998-tól haláláig Csiki Boldizsár közismert zeneszerző utódaként a Filharmónia igazgatója volt. Louis Torres lelkész barátom közbenjárása nyomán 1996 és 1998 között minden nyáron karmesteri továbbképzőn vett részt New York-ban, Halász László karnagy irányítása alatt, aki ifjú korában a híres Toscanini és Bruno Walter tanítványa volt. A világ különböző részein vezette

a Marosvásárhelyi Filharmónia csapatát, és tevékenysége elismeréseként több kitüntetést is kapott.

Elismert személy volt a társadalmi életben. Az emberek nemcsak zenei képességét, hanem igazi keresztény jellemét is értékelték. Melegszívű és szerény volt, Megváltója jellemét tükrözte, szerette és megbecsülte embertársait. Mint régi vágású Marosvásárhely környéki, olyan volt, mint Pál apostol: mindenkit a saját nyelvén szólított meg.

Különleges örömet jelentett számára, és ezt személyes beszélgetésekből is tudom, hogy zenei adottságát Isten dicsőségére használhatta az egyházi szolgálatban. Örömmel vállalta a szolgálat terhét. Évtizedek folyamán kitartóan foglalkozott ének- és zenekarok tanításával, képzésével. Szolgálatát által támogatta a gyülekezetek programjait, valamint az egyházterület által szervezett missziós vagy egyéb jellegű nagyszabású rendezvényeket. Nem próbálkozom azzal, hogy mindezeket felsoroljam, mert sok volt, s a lényeg, hogy az Úr ezt pontosan számon tartja, s azok, akikkel dolgozott, tisztelettel emlékeznek rá és a közös alkalmakra.

Vaszi Istenben megnyugodva, Krisztus eljövetele és a szeretteivel való viszontlátás reményében letette a karmesteri pálcát. A kitűnő orvosi odafigyelés ellenére csatát vesztett a kegyetlen Covid-19 járvánnyal szemben, és 2020. október 11-én, hajnali 5:30-kor megpihent az Úr-ban. Távozása mély irt hagy fia, Sebastian és családja, testvére, Viorica és családja, a rokonok és barátok, a város zenei életében, valamint a gyülekezeteinkben.

Csendben pihen felesége mellett Marosvásárhely Jeddí úti temetőjében, várva a mennyei harsona hangjára, amikor az Úr Jézus, a nagy Karmester beinti a dicső feltámadást: „Jöjjetek ki, akik pihentek a föld porában!” Teljesedik Jézus ígérete: „Íme, hamar eljövök, s az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek az ő cselekedete szerint.” (Jel 22:12)

Elmerengtem azon, hogy ha egy meghitt, baráti beszélgetésben a távozásáról beszélgettünk volna, milyen feladatot bízott volna rám. Talán ezt hagyatkozta volna: „Barátom – milyen szépen és őszintén csengett ez a szó az ajkán –, mondd meg azoknak, akik ismertek, szerettek vagy dolgoztak velem, hogy én elmegyek Baba mellé megpihenni. Készüljete Jézus eljövételére, a nagy találkozással! Énekesek, zenészek, karmesterek, mindenki: az Urat dicsőítő szolgálatot tovább kell vinnetek Jézus eljövételéig! Viszontlátásra a „Hozsánna” kórusban!”

Isten minket így segítjen! ■

Szász Ernő, lelkipásztor, az Élet és Egészség magyar szerkesztőségének koordinátora

ID. KOVÁCS ÁRPÁD

(1943. március 29. – 2020. október 3.)

Kovács Sándor és Erzsébet hatodik, egyben utolsó gyermeke, Árpád, 1943. március 29-én született Marosvásárhelyen. Szülei tölgyesi származású székelyek voltak, és a házaseletük is itt indult. Itt született meg első két gyermekük, majd Marosvásárhelyre, néhány év múlva pedig Nagyváradra költöztek. Itt élték le életük hátralevő részét. Seprűkészítéssel foglalkoztak,

ezt a mesterséget vitték magukkal bármerre költöztek.

A Hetednapi Adventista Egyházhoz marosvásárhelyi tartózkodásuk idején csatlakoztak. Nem volt nehéz megtenniük ezt a lépést, hiszen székely szombatosok voltak. Legkisebbik gyermekük, Árpád, tehát adventista családba született és adventistaként nőtt fel. Gyermekek- és ifjúkorát a nagyváradi „A” gyülekezetben töltötte. Aktív, komoly fiatal volt. Részt vett az önképző körökön, kirándulásokon. Alig 15 évesen már az énekkar tagja volt, és szószéki szolgálatra is megbízást kapott. Művészlélek volt, néhány költeményt is hátrahagyott. Az iskolában éltanuló volt. Orvosi pályáról álmódott, de a szülei nem támogatták ebben, hanem asztalos szakiskolába írárták. Az iskola befejezése után 3 éves katonai szolgálatra vitték. Hazatérte után megkeresztelkedett. A szombathoz való hűsége miatt nem foglalhatta el a kommunista rezsim által kirendelt munkahelyét, ezért az egyik testvéréhez költözött Marosvásárhelyre, ahol képkelet készítővel foglalkozott, és a környéken vándorárusként értékesítette keze munkáját. A marosludasi imaházba is el látogatott, ahol megismerkedett Nagy Erzsébettel, akit néhány hónap udvarlás után feleségül vett. Itt élte le az életét, és itt született 2 gyermeke is: Árpád és Levente.

Szorgos, munkás ember volt. Szeretett dolgozni. Mindennapi kenyerét először az alapszakmájából kereste meg,

az asztalosságából, majd írószereket és egyéb dísz tárgyakat készített fából. Ezt követően egér és bogárirtással is foglalkozott. Ifjúkori álmáról, az orvosi pályáról, nem tudott lemondani, ebből kifolyólag igen sokat olvasott az orvosi, egészségügyi irodalomból, és felnőtt korában elvégzett egy asszisztensképző tanfolyamot. Házasságkötése után nem sokkal a vegetáriánus étrend gyakorlója és lelkes képviselője lett. Szenvedélyesen kutatott, olvasott, anyagokat gyűjtött és osztogatott ebben a témában. Nagyon sokat olvasott. Halála után egy értelmiségihez illő könyvtárat hagyott maga után. Soha nem tudott beletörődni abba, hogy nem végezhetette azt a munkát, amire vágyott. Néha mintha egy párhuzamos világban élt volna. Vallási témákban is komoly jártassággal rendelkezett. Jól felkészült a prédikációkra, alaposan dokumentálódott. Idős korában az volt az álma, hogy könyvet írjon. Neki is fogott, laptopot, nyomtatót vásárolt, de csak egy brosúranyi anyagot sikerült megírnia, érdekes, román nyelven, amit a számítógépében táltunk meg.

A marosludasi imaházban aktívan tevékenykedett. Ifjúkorától kezdve a fiatalok pártfogója volt. Még idős korában is a szombatiskolában az ifúsági csoportot tanította. Sok éven keresztül kórusvezető volt. Ahhoz, hogy jó munkát végezhesen, Rupárcsics Károly kolozsvári zenetanárhoz, karmesterhez járt kiképzésre. Ha szükség volt, énekszövegeket is írt. 53 évnyi gyülekezeti tevékenysége alatt több szolgálati területen is tevékenykedett. Az ifúsági munka mellett szombatiskola-vezető, fődiakónus, valamint gyülekezetvezetői tisztségeket is betöltött. Munkáját mindig alaposan, elvek szerint próbálta végezni.

A munkájából eredően – a fűrészpör és különböző mérgező vegyszerek miatt – idős korára tüdőbetegség alakult ki nála. Utolsó éveiben sokszor szorult tüdőkezelésre. Folyó év szeptemberében egy megfázással induló Covid-19-fertőzés végzetessé vált a számára. Október 3-án, szombat este, nem sokkal naplemente után visszaadta az életét a Teremtőjének. Várjuk a feltámadás reggelét! ■

Dr. Kovács Árpád, az elhunyt fia

FELHÍVÁS A ROMÁNIAI HETEDNAPI ADVENTISTA EGYHÁZ TAGJAIHOZ

A közelmúltban az interneten megjelenő információkkal kapcsolatosan a Romániai Hetednapi Adventista Egyház Uniójának Bizottsága úgy véli, hogy ami kezdetben egy adminisztratív döntés kiigazítására tett próbálkozásnak indult, később az egyház és intézményei elleni szervezett akcióvá alakult át.

Ennek következtében arra bátorítjuk tagjainkat, hogy határolódjanak el az egyház ellen irányuló bármiféle becsmérő eljárástól és annak képviselőitől. Minden felmerülő problémára vonatkozóan megoldásként javasoljuk az egyházi alapszabályzat és a bibliai elvek határozott alkalmazását „... tisztaságban, tudományban, hosszú türelemben, szívességben, Szent Lélekben, tettetés nélkül való szeretetben, igazmondásban, Isten erejében” (2Kor 6:6–7).

A Romániai Hetednapi Adventista Egyház Uniójának Bizottsága Bukarest, 2020. szeptember 9.

Mivel mindannyiunkat egy olyan konfliktusba keverték, ami nem ránk tartozik, és amelyben senkinek sincsenek személyes érdekei, felszólítunk minden adventista hívőt, hogy őrizze meg a nyugalma, legyen elővigyázatos, és éljen igazi keresztény életet! Tájékoztatjuk tagjainkat, hogy ebben a helyzetben egyházunk minden törvényes lépést megtesz annak érdekében, hogy véget vessen az egyházat támadó és annak destabilizálását célzó zavaró és tendenciózus eljárásnak.

Az Unió Bizottságának tagjaiként ismételtelen elkötelezzük magunkat az átláthatóság mellett, és alávetjük magunkat Egyházunk és a Román Állam törvényei előírásainak. Továbbra is imádkozunk, és meghívjuk önöket, hogy csatlakozzanak imában hozzánk, hogy együtt kérjük Isten közbelépését és vezetését.

A BŰN VESZÉLYES IDEOLÓGIAI CSAPDÁI

KÉTIRÁNYÚ TÁMADÁS

A Biblia az egyetlen könyv, amely helyesen értelmezi az Isten és Sátán közt – a jó és a gonosz közt – dúló, egész világegyetemre kiterjedő, korszakok óta tartó küzdelem kérdését.

Üdvösségünk ádáz ellensége, Sátán minden képességét latba vetve próbálja megszerezni magának azt az egyetlen örömet, ami még élte: hogy ne egyedül kelljen elvesznie, hanem az elbukott angyalokkal együtt a lehető legtöbb embert is magával rántassa. Tudja, hogy a kísértések különböző formáin kívül a bűn a legfőbb tényező, ami megakadályozhatja az ember üdvözítését, ezért aljas ideológiai támadásokat indít. Tulajdonképpen két irányból támad: egyfelől támadja a törvényt, az Isten által elrendelt csalhatatlan mércét, amely nevén nevezi és megmutatja a bűnt, másfelől pedig támadja a bűnnel kapcsolatos helyes megértést, vagyis a bűn súlyos voltának megértését.

TÁMADÁS A MÉRCÉ ELLEN

I. Általános támadás Isten törvénye (a bűnt meghatározó erkölcsi mérce) ellen.

1. Azt a nézetet terjeszti, miszerint a gonoszság tárgyilagosan nem meghatározható, mivel alá van vetve a kultúrának és a körülményeknek, s így a bűn csupán egy homályos és viszonylagos fogalom. A jó és a rossz közötti határvonalat csak Isten képes helyesen meghatározni (Mik 6:8), és ez a határ a törvény, amely szintén Istentől ered (Ésa 42:21; 51:4,7). Például azt a mércét is Isten kínálta fel, amivel János apostolnak vagy Ezékiel profétának is mérnie kellett. Érdemes viszont megjegyezni, hogy az emberi mérőpálca meg lett rövidítve: míg az eredeti könyök (sing) 7 tenyérnyi volt, az új mérőpálcából már hiányzott egy tenyérnyi (Ez 40:5).

Az eredeti mérce azonban biztonságban van (Jel 11:1). A párizsi Metrológiai Központban található a hosszúságmérés etalonja: az egyméteres platinarúd, amely a Föld Egyenlítőnél mért kerületének a negyvenmilliomod része. A tároló helyiségben állandó a hőmérséklet, a légköri nyomás és a nedvesség is, hogy semmi se változtathassa meg a méretét. De ugyanez a mértékegység határozza meg nemcsak a felületek, hanem a tömeg mértékegységét is, és szintén ebből erednek más értékek meghatározásai is: súly, hő, mechanikai egységek, stb. Például a súlyt meghatározó mértékegységet 1 köbdeciméternyi, –4 fokos desztillált víz súlyával határozzák meg tengerszint magasságban, ami 1 kilogrammnak felel meg. A hossz mérték etalonjának megváltozásával valóságos káosz állna be. Nos ezért őrzik ennyire biztonságos környezetben az etalont.

2. A törvényt azzal vádolja, hogy korlátozza az emberi szabadságot. Védő szerepét a szabadság korlátozó-

sának tekinti. Viszont ez csupán attól függ, hogy milyen szemszögből nézzük a dolgokat. A város falain kívül álló ember számára a vaskapuk akadályt jelentenek, viszont a falakon belül élők számára a fal védelmet és biztonságot nyújt.

3. Azt állítja, hogy az ember képtelen megtartani az erkölcsi törvényt (túl magasak az elvárások az ember képességeihez mérten).

„Vajon a halandó igaz-é Istennél: az ő teremtője előtt tiszta-é az ember? Ímé az ő szolgálói sem bízhat, és az ő angyalaiban is talál hibát: Mennyeivel inkább a sárházak lakosaiban, akiknek fundamentuma a porban van, és könnyebben szétnyomhatók a molynál?!” (Jób 4:17–19).

Már a Biblia elsőként írt könyvében is ezt a gondolatot sugallja Elifáz. Az általa elmesélt látomásban felismerjük Sátán álcázott vádaskodását Isten „túlzott” elvárásaival kapcsolatosan, amellyel lényegében próbál magyarázatot és kifogást találni saját és szövetséges angyalainak a bukására vonatkozóan. Szerinte az ember, aki az angyaloknál alacsonyabb rendűnek lett teremtve, képtelen fölemelkedni az isteni elvárások szintjére. Ez az állítás azonban kizárja a szabad akarat nyújtotta személyes felelősséget, Isten folyamatosan felajánlott segítségét, és az elvet, miszerint „mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” (Fil 4:13). Amennyiben az ember egyáltalán nem lenne képes megtartani a tíz parancsba foglalt erkölcsi normákat, akkor ez azt jelentené, hogy a különböző országok igazságszolgáltatási rendszereinek az igazságtalanság lenne az alapja. Ezeknek az intézményeknek az igazságossága épp azon az elven alapszik, hogy az ember felelősségteljes lény, aki szabadon dönthet szavaival és tetteivel kapcsolatosan.

4. Az ördög stratégiája az, hogy azokat támadja, akik megértették a Tízparancsolat érvényességét és kötelező voltát, és igyekeznek Isten parancsolatai szerint élni. Őket a motivációk szintjén támadja, hogy a törvény megtartását olyan eszköznek vagy érdemnek tekintsék, amellyel megszerezhetik az üdvösséget. Ám aki helyes indítékokkal rendelkezik, azt „legalistának” bélyegzi meg.

5. Zavart kelt a „törvény betűje” és a „törvény lelke” közti fogalmak megértésében. A Szentírás által meghatározott különbségtételt (Róma 7:14 – „a törvény lelki”) félremagyarázva állítja, hogy már nem kell figyelembe venni a szöveget, vagyis a kijelentett Tízparancsolatot (a betűt), hanem csak általános elvekre kell összpontosítani: a becsületességre, jóságra, szeretetre, stb., „mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít” (2Kor 3:6).

LELEPLEZETT
MEGTEVESZTÉS
EMILIAN
NICULESCU

Igaz, hogy a törvény szövege tiltásokat tartalmaz („ne”), és „kiöli” a bűnre való hajlamot. A törvény szövege ugyanakkor egy város védőfalaihoz hasonlít, de ha a városban nincs amit vagy akit védelmezni, a fal haszontalanná válik. A törvény lelke épp azt a pozitívumot képezi, amit a törvény védeni hivatott, vagyis a Törvényadó azon szándékát, hogy épp a tiltás által késztesen bennünket a jóra. A „Ne hazudj!” parancsolat például az „igazság”-nak nevezett értéket védelmezi. Nem elég, hogy valaki ne hazudjon: értékelnie, kifejeznie és hirdetni is kell az igazságot. Hasonlóképpen állnak a dolgok a Tízparancsolat további előírásaival is. Ha szigorúan csak a törvény betűjére összpontosítunk, akkor azt a leghűségesebben a siket-néma, a vak vagy a béna tudja megtartani. Ő esetleg csak gondolatban vétkezhet. Vajon ilyen az eszményi hívő ember, akire az üdvösség vár? Bizonyára NEM! A törvény betűje nélkül azonban nem létezik a törvény lelke. A kettő közötti különbséget valaki nagyon szemléletesen így fogalmazta meg: „Fekete betűk egy fehér papírlapon” (Dan Barbu). A törvény betűi valóban feketék, mert gyilkosságról, lopásról beszélnek, a Törvényadó szándéka azonban az, hogy az élet lapja fehéren maradjon meg.

6. Az az elmélet van terjedőben, hogy a Tízparancsolat csak Izrael népére vonatkozik, hiszen a velük kötött szövetséget tartalmazza, ezért kötelező volta csak az ótestamenti időszakban élt zsidókra korlátozódik. Más szóval, a Tízparancsolat nem vonatkozik sem a pogányokból lett keresztényekre, sem a Krisztus halálával kezdődő keresztény korszakra. A régi szövetség abból a fogadalomból állt, hogy a nép meg fogja tartani az összes isteni rendeletet és parancsolatot, a Tízparancsolat tehát a szövetség alapját képezi. Például: Romániában minden szerződést a hazánkban érvényben levő törvények alapján kötnek meg. Viszont, ha egy szerződést felbontanak vagy érvényét veszíti, csak a szerződés szövege veszíti el az érvényességét, semmiképp sem az ország törvényei, amelyek alapján az illető szerződés megkötött.

7. Zavart keltő, hogy nincs határozott és helyes különbségtétel az erkölcsi törvény, vagyis az örök érvényű Tízparancsolat és a ceremonális törvény között, amelynek csak időleges jellege volt, és érvényét veszítette Jézus kereszthalálakor.

8. Az ördög azt állítja, hogy az Újtestamentum mentesít a törvény szigora alól, mert annak helyét átvette a megbocsátó kegyelem, amely mindazok rendelkezésére áll, akik hisznek az Úr Jézus Krisztusban. Ez azonban egy súlyos és közvetett Isten elleni vád: mintha az Ótestamentum idején egy kegyetlen Isten lett volna, az újtestamentumi időkben pedig egy toleráns Isten. De hogy egyeztethető össze ez a magyarázat Isten változhatatlan voltával (Jak 1:18)?

9. Támadás az erkölcsi törvény szövege ellen

a. Eltúlozza a törvény tiltásait. A héber Talmud megpróbálja kizárni a vétkezés lehetőségét: mintha egy emberi kerítéssel próbálnák védeni a törvény védőfalait. Például: a szobrászat, a festészet és a rajzolás megtiltásával ki van

zárva a második parancsolat áthágásának lehetősége. Nem csoda, hogy nincsenek zsidó festőművészek meg szobrászok. Ezzel a tiltással azonban számos remek tehetség kibontakozását akadályozták meg.

A Katolikus Egyház azonban ennek épp az ellenkezőjét tette:

b. Megszüntetett egy parancsolatot (a másodikat). Ezt azzal magyarázza, hogy a második parancsolat lényegében az elsőtől tartozik, és csupán a bálványok, az idegen istenek szobrainak és képeinek imádat céljából való elkészítést tiltja. Ám hogy számbelileg meglegyen a tíz parancsolat, kettéosztotta a tizediket.

c. Megváltoztatta a törvény szövegét (a negyedik parancsolatot), azt állítva, hogy a szombat parancsa csupán ceremonális rendelet, mint például a többi ceremonális szombatra vonatkozó szabály.

d. Azt állítja, hogy maga Jézus helyezte hatályon kívül az erkölcsi törvényt, és helyettesítette azt a szeretet törvényével. Így a törvényt épp annak tartalmával helyettesíti, mintha egy könyvet a fedőlappal helyettesítenénk. Jézus kijelentette, hogy „ez a Törvény és a próféták”. A könyv fedőlappjai fogják egybe a tartalmát, sőt akár egyetlen szóban is összefoglalhatják azt, viszont nem érvénytelenítik annak tartalmát.

II. A bűnnel kapcsolatos felfogás elferdítése (az általánosításoktól a minimalizálásig, majd a teljes hatályon kívül helyezésig)

a. A bűn meghatározásának megváltoztatása: a bibliai meghatározás (a törvény áthágása) helyett a bűnt a kifejezés etimológiai elemzése alapján magyarázva („céltevesztés”) lényegében megkerüli a törvényt, a bűnt meghatározó mércét. Egy adott szó etimológiája segíthet az eredete vagy tágabb értelme megértésében, de egy szótár sosem szorítkozik csak az etimológiára, amikor pontosan szeretné visszaadni valamely kifejezés értelmét. Az etimológia sok esetben csak egy másodlagos értelmezést nyújt.

Összuleink első bűnére utalva kijelenthetjük, hogy vétünkkel eltevesztették a Sátán által ígért, és általuk elfogadott célt, vagyis azt, hogy olyanokká lehessenek a jó és a rossz ismeretében, mint Isten, viszont ez a céltevesztés elsősorban annak volt az eredménye, hogy áthágták a menyeyei parancsot: „Ne egyél a tiltott gyümölcsből!”. Ha nem hágták volna át a parancsolatot, nem tévesztették volna el a célt. Ha a bűnt csak céltevesztésnek tekintjük, nagymértékben csökkentjük súlyosságát, mivel ezáltal a bűn csupán egy akaratlan cselekedetté (figyelmetlenséggé, ügyetlenséggé) válik a jó cél követése közben – mint például amikor a sportlövész elteveszti a célt.

b. Különböző magyarázatokkal próbálja minimalizálni a bűn negatív következményeit.

c. A törvény megtartásából eredő hátrányokat emlegeti, vagy épp azokat az előnyöket, amelyeket Isten törvényének az áthágása eredményez.

d. Vonzóvá teszi a bűnt. A bűnt erényekkel társítja: az erkölcstelenséghez a szeretetet, az erőszakhoz a bátorságot,

a ravaszsághoz az intelligenciát, s így a bűnt a szórakoztatás eszközévé teszi. A bíróságok által elítélt bűnöket drágán kínálja a regények és játékfilmek által. A jó és a gonosz tudásának gyümölcsei mindig is nagyon vonzóknak és ígéretesnek tűntek.

e. Az erényeket halovány másolatokkal helyettesíti: az örömet a vidámsággal; a lelki békét a közömbösséggel; a lelkesedést a fanatizmussal; a szeretetet az erotikával, stb.

f. A pszichológia mindent megtesz annak érdekében, hogy megcáfolhassa a bűnnel és a bűntudattal kapcsolatos bibliai felfogást. Ezenkívül a tudomány megpróbálja genetikai okokkal magyarázni a bűnt, s ezáltal a bűnösséget teljesen hatályon kívül helyezni.

„A gyermekeink nevelésének alapját képező jó és rossz fogalmak átdefinálása és végül törlése, valamint a hit intelligens és ésszerű gondolkodással való helyettesítése... tulajdonképpen a hatékony pszichoterápia megkésett célkitűzései. Valójában a legtöbb pszichiáter és pszichológus, mint ahogy más, tiszteletre méltó személyiség is megszabadult már ezektől az erkölcsi láncoktól, és képes szabadon kutatni és gondolkodni” (Brock Chisolm, az Egészségügyi Világszervezet első igazgatója [1946–1953]. Tőle származik az a meghatározás, miszerint az egészség „fizikai, mentális és társadalmi szempontból teljes jóléti érzés, nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiánya”).

„A bűntudat... oly sok társadalmi igazságtalanságot és boldogtalanságot szült a világon. A bűnről való meggyőződés igájába nemzedékeken át hajtottuk a fejünket. Mérgezett bizonyosságokat nyeltünk le, mert ezzel tápláltuk bennünket szüleink, tanítóink a vasárnapi iskolában és az iskolában, de a politikusok és a papok is” (Brock Chisolm, *The Psychiatry of Enduring Peace and Social Progress* – 1946).

„Az emberi személyiséget számos pszichológiai elmélet a determinizmus segítségével fogja fel. Ezen állítások szerint az ember személye és tettei gyermekkori tapasztalatainak előre meghatározott következményei, amelyeket a géneji, az idegpályái, a környezeti hatások és a kapott büntetések határoznak meg. A determinista rendszerben hamar megszűnik az ember szabadsága, és a szabadság hiányában az erkölcsi fogalmak, mint például a bűn, teljes mértékben értelmüket veszítik... Ezeknek az elméleteknek az a hibája, hogy olyan etikai szubjektívizmust karolnak fel, amely az önmegvalósítás »parancsolatán« kívül tagadja bármiféle abszolút erkölcsi norma létezését.” (Andrew Sodergren).

Például, van két gén, amelyeket a tudomány az erőszakos magatartásért tart felelősnek: a MAOA, valamint a CDH13 gén. Viszont ugyanaz a tanulmány arra is rámutat, hogy az erőszakos tettek elkövetői általában alkohol vagy a kábítószer hatása alatt voltak.

A Floridai Stetson Egyetem kutatója, Christopher Ferguson kijelentette: „Nem létezik sem egy, sem két olyan gén, amely erőszakra vagy gyilkosságra elkövetésére lenne kódolva. Bizonyos mértékben mindannyian a genetika és a környezet termékei vagyunk, de én nem hiszem, hogy

mindez megfosztana bennünket a szabad akarattól, vagy annak megértésétől, hogy mi a jó és mi a rossz.”

Ezt a teljes ideológiát nem közvetlenül Sátán tárja elénk, mert akkor nem fogadnánk el, hanem a Biblia leghíresebb védelmezői, a tudomány legfontosabb képviselői által érkezik hozzánk. Az ördög ugyanezt a stratégiát alkalmazta Jób elleni támadása során is. Elméleteit az Elifáz által elmesélt látomásban mutatta be, amit a másik két barát, Bildád és Czófár is alátámasztott. Noha a három barát Isten védelmezőjének tartotta magát, mégis az ellenség oldalára helyezkedve állította, hogy az ember nem lehet feddhetetlen Isten előtt.

Felmerül a jogos kérdés. Hogyan őrizkedhetünk az elmenket megrontó ideológiai csapdától?

Egyedüli biztonságot az jelent, ha megmaradunk a „MEG VAN ÍRVA” elv mellett, amellyel Jézus is legyőzte Sátánt a 40 napos böjtje utáni kísértés során. A Biblia változhatatlan elvet mutat be: „A tanításra és bizonyágtételre hallgassatok! Ha nem ekként szólnak azok, akiknek nincs hajnaluk” (Ésa 8:20).

Tekintsük meg az alábbiakban a bűnnel kapcsolatos bibliai elvek vázlatát:

A BŰN KÉRDÉSE ISTEN IGÉJÉNEK FÉNYÉBEN

I. A bűn három meghatározása

a) A bűn a törvény áthágása: 1Jn 3:4 – a bűnt a törvény által tiltott gonoszság szempontjától határozza meg.

b) A jó elmulasztása: Jak 4:17 – a törvény „lelkének” (a Törvényalkotó által elvárt jónak) az áthágása.

c) Hamis indítékok: Róm 14:23 – „ami pedig hitből nincs, bűn az”. Még ha egyetlen rossz tettet sem követett el valaki, és még ha jót is cselekedett, de téves indítékai vannak, és büszkeség, önzés motiválja, cselekedete bűnnek lesz nyilvánítva.

II. A bűn és a bűn megoldásának három alapvető vetülete (Zsolt 32:1–3)

a) „hamissága megbocsáttatott” – a bűn jogi vetülete (a törvény áthágása), amire a jogi megoldás a megbocsátás.

b) „vétké elfedeztetett” – a bűn okozta károk, a megoldás pedig a károk elfedezése, megtérítése.

c) „az Úr bűnt nem tulajdonít” – a bűn kapcsolatokra kiterjedő következményei. A bűn megrontja az ember kapcsolatát Istennel, az embertársakkal és önmagával. A megoldás pedig az, hogy az Úr „bűnt nem tulajdonít”, mintha sosem vétkeztünk volna.

Csodálatos, hogy milyen logikusan, mélységesen és kimerítően tárgyalja a Biblia a bűn, valamint a bűn megoldásának kérdését. Tulajdonképpen ez „az igazság ismerete... a bűnök bocsánatában” (Lk 1:77). Legfőképpen e hatalmas cél elérése érdekében született meg Jézus: „Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert Ő szabadítja meg az Ő népét annak bűneiből” (Mt 1:21). ■

NEM BENJÁMIN VAGY RÚBEN!

A hegyi patak partján ülve figyeltem, ahogy a kristálytisza víz végigsimogatja a napsugárban csillogó kavicsokat, és eszembe jutott egy történet, ami gyermekkoromban anynyira felcsigázta a képzeletemet.

Magam előtt láttam a szőke fiút, ahogy a patakba gázolva lehajol, és játékosan összeszed néhány közepes méretű, gömbölyded kövecskét, amelyet széleseben kilőhet a mindig nála levő parittyából. Csupán néhányat. Tudja, hogy nem lesz szüksége sok munícióra, csak jól kell megválasztania, és bölcsen kell felhasználnia azt, amije van.

Még arra is emlékszem, hogy a túlparton egy olyan személy várt rá, akinek sem ő, sem a kövecskéi nem jelentettek semmit, távolról sem hozzá méltó ellenfélnek tartotta őt, csupán olyasvalakinek, aki szégyent hoz a katonai kiképzésre, és az ő szokatlan alkatára. Csak egy gyereket, egy pásztorfiút látott, akinek volt mersze átkelni a patakon és szembeszállni vele.

Aztán ez a kis pásztorfiú határozott léptekkel közelített a daliás katona felé, mintha megvakította volna a rettegett harcos imponáns alkata és fegyverzete.

Ami ezek után következett, gyermekszívemet csodálattal és örömmel töltötte el. Hurrá! Dávidnak, a hozzám hasonló suhancnak sikerült földre terpernie Góliátot, a filiszteusok óriását

és Saul seregeinek rémét. Igen, ez a gyermek erősebb volt mindenkinél! Háromszoros hurrá!

Gyermekként, amikor még édesanyád térdein ülve, vagy a homokláda mellett állva hallgatód Dávid és a körülméletlen óriás összecsapását, szabadjára engedted a képzelőerődöt, és megfeledkezel a történet fontosabb vetületeiről. A gyermekeket valósággal elbűvöli Dávid villámgyors győzelme. De ha mindehhez hozzáadjuk még a medvével és az oroszlánal vívott csatáit is, akkor máris teljes lesz a kép. Mint a népmesékben, ahol annyi legendás, rettenthetetlen és legyőzhetetlen hősről olvashatunk.

Ma, amikor bámulom, ahogy a patakban a víz játékosan mossa a köveket, és lemorzsolja az éleket, már sokkal többet értek. A lelkemben olyan mindent átfogó húrok pendülnek meg, amelyeket gyerekkoromban eltompítottak az akkoriban természetesen számító álmok törekenységei és átláthatatlanságai.

1Sám 17:45–46: „Dávid pedig monda a Filiszteusnak: Te karddal, dárdával és pajzzsal jössz el-

lenem, én pedig a Seregek Urának, Izráel seregei Istenének nevében megyek ellened, akit te gyalázzal illetél. A mai napon kezmem ad téged az Úr, és megöllek téged, és fejedet levágom rólad. A Filiszteusok seregének tetemét pedig az égi madaraknak és a mezei vadaknak fogom adni a mai napon, hogy tudja meg az egész föld, hogy van Izráelnek Istene.”

Felnőtt szemmel már mindannyian megértettük, hogy Dávid az Úr nevében és a Jákob Istenének méltósága megvédése érdekében emeli föl a parittyáját. Biztos abban, hogy Yahweh nem hagyja magát megcsúfoltatni, és hogy az Övé lesz a győzelem. Semmi sem tántoríthatja el a hitében, és azon szándékában, hogy le kell mosnia az Örökkévaló Atya arcán esett szégyenfoltot.

1Sám 17:47: „És tudja meg ez az egész sokaság, hogy nem kard által és nem dárda által tart meg az Úr, mert az Úré a had, és ő titeket kezünkbe fog adni.”

Miben rejlik a kis pásztorfiú ügyessége és ereje? Hisz legalább még a fegyvereit sem említi. A parittyája tulajdonképpen elkerüli még a gögös katona figyelmét is, aki inkább azért van felháborodva, hogy míg ő karddal és pajzzsal, Dávid csupán egy bottal áll ki a küzdelemre...

Dávid nem önmagáért, nem saját dicsőségéért megy az ütközetre, hanem a lelkével és az értelmével harcol Istenért. Nem az akkori idők fegyvereit használja. Számára a patak épp eleget adott az őt kövecske által a győzelemhez. Dávid már a nyája megvédése közben megértette, hogy nem ő, hanem az Úr szerez győzelmet!

A parittyá már rég nem számít harci fegyvernek, és úgy tűnik, hogy már akkor is idejétmúltnak számított. Miért van az, hogy némelyek közülünk a patak partján keresgélnek a kisebb vagy nagyobb köveket, majd a parittyával, letűnt korok megkésített harci eszközével veszik célba testvéreiket?

Miért forgatják egyesek olyan elszántan a nyelv parittyáját nemzetársaik feje fölött? Az egyazon táborhoz tartozók miért gyalázzák egymást? Talán nem vagyunk mindannyian sánták és betegek, és nincs szükségünk orvosra? Hát nem a kúthoz járó samáriai asszonyért, a leprásért és a bénáért, érettem és éretted függött ég és föld között Immánuel – a mi menedékünk?

Miért van az, hogy épp most fáradt el a sereg, amikor a legnagyobb szükség lenne erős vállakra és karokra, melegszívű és tiszta elméjű emberekre, akik felismerik az Ő hangját, és az utat, amin járniuk kell? Most, amikor csupán egy lépés választ el a céltól, és a folyó túlpartján látszik már Kánaán,

de Góliát az utunkat állja, és kinevet, mert sikerült megfélemlítenie bennünket! Amikor a gyülekezetek ablakain át az imádatra egyre kevesebben megjelenők látványa szűrődik ki! Miért most vesszük célkeresztbe a szerető Atya által megváltottakat? Miért kiáltjuk: „Úgy kell nekik!” – mint gyerekek, akiknek nincs tapasztalatuk, vagy akik nem értik az időket és az ősellenség ármánykodásait?

Miért hagyjuk, hogy magával ragadjon a lázongás süvöltése, miközben megkérdőjelezzük a tekintélyeket, és keressük a szálkát azok szemében és életében, akik válaszoltak a szolgálatra való hívásnak? Miért hallatunk csatakiáltásokat testvéreink vérét követelve, és nem fogadva el a dorgálást?

Miért törjük össze a lélek tükreit a mai kór szennyes vizeiből kikapott érdes kövekkel ahelyett, hogy együtt hajolnánk le, és tisztulnánk meg az Élet Vízében, hogy így a világ felé árasztassuk a szeretet világosságát és az Úr hívását az örök életre?

Fegyvertársam, aki még távol tartod magad a kinti fertőtől! Használd ki ezt a pillanatot, és imádkozz Izraelért, hogy rendezni tudja sorait! Ha még vágysz találkozni Jákob rég nem látott fiaival, ha még mindig azt szeretnéd, hogy az Úr seregei olyanok legyenek, mint régen, sőt annál is jobbak, akkor ne saját néped táborában próbálgasd a parittyádat. Biztosan lelkek fognak elhullni a te nemzetedből és házadból is. Ehelyett inkább kötözd be a sebeket, szólj egy vigasztaló szót, vagy ha úgy tetszik, dorgálj, de ne felejsd el szeretni! Küldj bátorító üzenetet a lesújtottaknak, az elkeseredetteknek és az elesetteknek! Énekelj győzelmi éneket az Úrért és az Ő népéért!

Közeledik az igazi harc, s az ellenség már ott áll a folyó túloldalán. Csupán azért hallgat még, mert te túl hangosan kiabálsz, és kiáltásod mindannyiunkat megbénít, olyannyira, hogy neki már nem is kell gyalázkodnia.

Csendesedj el, hogy meghallhasd Isten hangját, és megérthesd, hogy mikor, hol és hogyan kell harcba szállnod néped oldalán. Abban biztos lehetsz, hogy a küzdelem ideje el fog jönni, és akkor a győzelem is biztos lesz, hiszen maga az Úr gondoskodik erről. „Hogy tudja meg az egész föld, hogy van Izráelnek Istene” (1Sám 17:46).

Nem Benjámin vagy Ruben, és nem Júda vagy Lévi a te ellenséged, hanem Góliát! ■

**ISTEN
BECSÜLETE
VICTOR
SAFTA**

**MIÉRT MOST VESSZÜK
CÉLKERESZTBE A SZERETŐ
ATYA ÁLTAL MEGVÁLTOT-
TAKAT, AMIKOR A GYÜ-
LEKEZETEK ABLAKAIN
ÁT AZ IMÁDATRA EGYRE
KEVESEBBEN MEGJELENŐK
LÁTVÁNYA SZÜRÖDIK KI?**

Victor Safta, a bukaresti Labirint gyülekezet tagja

AZ AKARAT, AZ EMBERI TERMÉSZETET URALÓ ERŐ

Isten az Ő bölcsességében csodálatos módon alkotott meg bennünket, emberi lényeket (Zsolt 139:14; Zsolt 104:24). Teremtéskor kaptuk az akarat, a döntésképeség ajándékát.¹ Az Isten törvényével szembeni engedetlenség átkot és nyomorúságot hozott (1Móz 3:17), aminek következtében az emberi akarat a bűn rabságába került. Pál is ezt vallotta: „Megtalálom azért magamban, ki a jót akarom cselekedni, ezt a törvényt, hogy a bűn megvan bennem” (Róm 7:21). Miért van ez így? Azért, mert „az akaratot, mely fontos tényező az ember jellemében, a bűnbeeséskor az ellenfél uralma alá játszottuk át. Sátán, azóta is tetszése szerint műveli az emberben a szándékot meg a végrehajtást, az ember teljes romlására és nyomorúságára.”²

A Biblia és a Próféta Sas által a Szentlélek kinyilatkoztatja számunkra, hogy milyen pszichológiai felépítést kaptunk teremtéskor, és hogy az üdvösség útján miként élhetünk egészségesen. Ésaías próféta által mondja az Úr: „Ha engedelemmel hallgatandotok, e föld javaival éltek...” (Ésa 1:19). Ez azt jelenti, hogy „az akarat az ember irányító ereje, ez uralkodik összes képességein... Az ember akarata erőszakos, és szüntelenül mindent a maga céljaira akar hajlítani. Ha az akarat Isten és a jó oldalán sorakozik föl, megjelennek életében a Lélek gyümölcsei, és Isten dicsőséget, megtiszteltetést és békét rendelt el minden jót cselekvő embernek.”³ Ebből az következik, hogy fontos megértenünk az „akarat igazi erejét”.⁴ Ha az Istennel való kapcsolatra vonatkozóan nem értetted ezt meg személyesen és kellő komolysággal, akkor „hihetsz mindenben, meg is ígérhetsz mindent, de ígéreted és hited mit sem ér, míg akarodat a hit és a cselekvés oldalán nem vetted latba. Ha teljes akaraterőddel vívod a hit harcát, győzni fogsz. Érzéseidre, benyomásaidra, érzelmeidre viszont nem támaszkodhatsz, mert megbízhatatlanok.”⁵

Az akarat nem vágyat jelent

A Próféta Sas következetesen és kimerítően beszél a Bibliával összhangban levő akarat erejéről. Tisztán elmondja, hogy mi nem jelent akaratot, hogy pontosan megérthessük, mi is az akarat, és miért kell gyakorolnunk azt Krisztusnak engedelmességgel. Azt olvassuk, hogy „az akaraterő nem ízlés, nem hajlam csupán, ha-

nem a döntő tényező, amely az emberben az Isten iránti engedelmisséget vagy engedetlenséget műveli.”⁶ Jézus Krisztus mondta: „Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát” (Mt 7:21).

Pontos határvonal húzódik a vágyak, a hajlamok és azon döntés között, hogy válaszolva szerető szívének dobbanásaira, Krisztust mint Megváltót és Urat választjuk minden nap (Jel 3:21). Józsué által szólít meg az Úr: „Válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok” (Józ 24:15). Ha összetévesztjük az akaratot a vágygal vagy a hajlamokkal, annak tragikus következményei lehetnek, mivel „nagyon helyes az, ha van jóra és szentségre való hajlam, viszont, ha csak a vágyakra korlátozódunk, azok nem lesznek a hasznunkra. Sokan el fognak veszni, pedig vágytak a kereszténységre. Ők azonban nem jutottak el oda, hogy alávéssék magukat Isten akaratának, nem választották »még ma« az igazi keresztény életet.”⁷ A pszichológia beszél az akarat mind egyéni, mind társadalmi szinten megmutatózó hiányosságairól, zavarairól.

Az akarat hiányosságai, zavarai és a megoldások

A pszichológiai tanulmányok általában az akaratot érintő három lényegesebb zavarról tesznek említést:

- 1. Abulia.** „Az akarat vagy a kezdeményezőképeség súlyos hiánya, de különösen a meghozott döntés végrehajtására, a kitűzött cél elérésére való képtelenség. Az abuliában szenvedő személy tehetetlen, hosszan ingadozik a célok és indítékok között, valamint a cél elérését szolgáló különböző eszközök között. Nehezen lép a tettek mezejére, amikor aztán végre megteszi, az első jelentéktelen akadály láttán meghátrál; vagy az akadályok hiányában azért hátrál meg, mert nincs kellő energiája. Az abulia ellehetetleníti a normális életvitelt.”⁸
- 2. Hipobulia.** „Az aktív, pozitív akarat feladása, döntésképtelenség, tétovázás, tettekeszség hiánya. Általában ingerült állapotban jelentkezik kábítószerfüggő, pszichopata és értelmi fogyatékos személyeknél.”⁹
- 3. Hiperbulia.** „Fokozott akaraterőt jelent. Ez az elvártotól jelentkezik normális esetekben nagyon határozott, állhatatos személyeknél is. Hiperbulia ritkán jelentkezik patológiai esteknél, mivel a pszichikai

szenvedés általában a motivációs központot érinti. Például kábítószerfüggőknél léphet fel ilyen „védekező” hiperbulia, aminek azonban negatív célzata van. Aktív, pozitív hiperbulia viszont paranoid megnyilvánulásokban is fellelhető.”¹⁰

Fontos hangsúlyoznunk, hogy naturalista-humanista tudományként a pszichológia, ha legitim környezetben gyakorolják, igencsak hasznos lehet.¹¹ A legitim környezet az emberi korlátok elismerését jelenti. „A korábbi tudományos kutatások sok esetben, vagy legalábbis részben téves eredményekre vezettek... és az igazi tudósok elismerik, hogy tévedhetnek. Ennek következtében a tudományos kutatás, beleértve a pszichológiai kutatást is, felszólítást jelent az alázatosságra.”¹² Egyedül csak Isten nem tévedhet, hiszen Ő alkotott mindent, és tartja működésben a világmindenséget (Jel 4:11). Őt a Biblia által ismerhetjük meg, Jézus Krisztus pedig „a Szentírást kétségbevonhatatlan tekintélynek vallotta. Nekünk is ezt kell tennünk. A Bibliát a végtelen Isten beszédeként, minden vitás kérdés megoldójaként, hitünk alapjaként kell kezelnünk.”¹³

Krisztus „meg tudja újítani, erősíteni a bűn miatt megbénított képességeinket, elsötétült elménket és megrontott akaratérőnket.”¹⁴ Ha visszatérünk az alapmegoldáshoz, megérthetjük, hogy „Isten kimondhatatlan áldozata feljogosítja Őt, hogy kormánya egyetlen elvének megsértése nélkül így szóljon: »Add át magadat, akaratodat nekem! Vond ki az ellenfél uralma alól, majd én birtokba veszem! Akkor majd jóakaratom szerint művelem benned az akarást és megvalósítást.« Amikor Krisztus a gondolkodásával ajándékoz meg, akaratod olyanná válik, mint az Ő akarata. Jellemed is átalakul. Olyan lesz, mint Krisztus jelleme.”¹⁵

Függetlenül az akarat hiányosságaitól, zavaraitól, gyengeségeitől vagy felfokozott állapotától, a bűn feletti győzelem és a Krisztusban maradás egyedüli kulcsa az, hogy akaratunkat alá kell vetnünk a Megváltónak. „Bár szívedet nem változtathatod meg, és saját erődből Isten nem szeretheted, mégis szabad választásodtól függ, hogy Őt szolgálj. Mihelyt átadod neki akaratodat, Ő fogja benned munkálni mind az akarást, mind a cselekvést. Ily módon egész lényedet Krisztus Lelke uralja; szereted Isten Fiában összpontosul, és gondolataid összhangban lesznek vele.”¹⁶ „Neki kell átadnunk akaratunkat, hogy azután visszakapjuk, de már megtisztítva, kifinomítva...”¹⁷

Megmentve és megáldva az akarat Krisztusnak való alárendelése által

Isten az Ő képére és hasonlatosságára teremtett bennünket, és Krisztus által meghív, hogy válasszuk az életet (5Móz 30:19), hogy üdvösséget nyerjünk az Ő országában. Szabad lényeknek teremtett, így lehetőségünk van

választani a jó és a rossz között. Az akarat nem ízlés, hajlam vagy vágy kérdése, hanem embert uraló erő, amely a lélek összes képességét ellenőrzése alatt tartja. Ám ha a bűn rabságába kerül, bibliai szempontból csak rossz irányba haladhat az ember. Ha elhatározzuk, hogy akaratunkat hit által átadjuk Krisztusnak, akkor üdvösségnek és áldásoknak örvendhetünk. „Minden az akarat helyes irányú tevékenységétől függ. A választás képességét Isten megadta az embernek... Ha akaratodat és kívánságaid tettekké érleled, tökéletes átalakulás mehet végbe életedben. Ha akaratodat teljesen alárendeled a Megváltónak, egy minden erőt és uralmat felülmúló magasztos hatalommal egyesülsz. Az állhatatossághoz felülről fogsz erőt nyerni, és így, állandóan átadva magad Istennek, képes leszel új életet, a hit életét élni!”¹⁸

Legyünk kitartóak, és önként adjuk át akaratunkat Jézus Krisztusnak, mivel „nem lehet győzelmet aratni rengeteg ima és énünk megalázása nélkül. Akaratunkat nem kényszerből kell a mennyei küldöttekkel való együttműködésre bírni: önkéntes engedelmességre van szükség.”¹⁹ ■

**GYŐZELEM
ÁTADÁS ÁLTAL
LIVIU
VĂDUVA**

1. Ellen G. White, *Counsels on Health*, 47. o.
2. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 685. o.
3. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 685–686. o.
4. Ellen G. White, *Counsels on Health*, 47. o.
5. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 693. o.
6. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 685. o.
7. Ellen G. White, *Counsels on Health*, 47. o.
8. <https://www.psychologies.ro/cuvant/abulie>
9. <https://evz.ro/la-sfat-cu-psihiatru-tulburarile-de-vointa.html>
10. U.o.
11. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 1. köt., 20. o.
12. *Psychology: from inquiry to understanding*/Scott O. Lilienfeld... [et al.], 2nd ed, Pearson Education, Inc., publishing as Allyn & Bacon, 75 Arlington Street, Boston, SUA, 2011, 10. o.
13. Ellen G. White, *Krisztus példázatai*, 39. o.
14. Ellen G. White, *Testimonies on Sexual Behavior, Adultery, and Divorce*, 253. o.
15. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 685. o.
16. Ellen G. White, *Jézushoz vezető út*, 47. o.
17. Ellen G. White, *Értelem, jellelem, egyéniség*, 2. köt., 693. o.
18. Ellen G. White, *Jézushoz vezető út*, 47–48. o.
19. Ellen G. White, *Gondolatok a Jelenések könyvéről*, 289. o.

Liviu Văduva, lelkipásztor, Munténiai Egyházterület

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÓ ÜZENET PAVEL BARTOLOMEU MISSZIONÁRIUS HALÁLA KAPCSÁN

ARomániai Hetednapos Adventista Egyház mély megrendüléssel fogadta az afrikai Zimbabwében önkéntes misszionáriusként tevékenykedő Pavel Bartolomeu halálhírét.

Testvérünk úttörő munkát végzett embertársai érdekében a Kanyembe nevű sivatagos területen. Munkáját számos hazai és külföldi román gyülekezetünk értékelte és támogatta.

Neve azon kimagasló személyiségek listáját gyarapítja, akiket a Romániai Adventista Egyház imái elkísértek afrikai evangelizációs útjaira, kezdve Constantin Tolici testvérrel, az első romániai misszionáriussal, aki 1929 nyarán utazott Madagaszkárba.

Pavel Bartolomeu azon keresztyén misszionáriusok közé tartozott, akik civilizációkat és emberi sorsokat változtattak meg. Az évszázadok során európai országok alázatos misszionáriusainak százai hagyták el hazájukat, vállalták a szélsőséges veszélyeket, hogy eljuthassanak a legelszigeteltebb emberi településekre, és magukkal vihessék a legértékesebb ajándékot, a Bibliát, Isten Igéjét. Sok esetben ezek a misszionáriusok oktatták a távoli országok szegény lakosságát. A helybélieket megtanították az olvasásra, mezőgazdasági vagy építkezési munkák végzésére, és számos olyan dologra, amivel könnyebbé és élhetőbbé tehetik létezésüket. Csak majd az örökkévalóságban fogjuk megtudni, hogy világunk milyen sokat köszönhet ezeknek az úttörőknek, akik emberfeletti erőfeszítések és áldozatok árán javítottak embertársaik életkörülményein, és ismertették meg velük Istent.

Bartolomeu Pavel testvérünk, akit erőteljes hit vezetelt, és akit Isten angyalai oltalmaztak, életének utolsó éveiben meghatározó módon tette jobba egy közel 1000 lelket számláló afrikai törzs életét. Írott és elmondott beszámolóinak alapján ezek a „vad emberek” nem álltak kapcsolatban általunk ismert civilizációval, mély szegénységben éltek, és igencsak el voltak maradva azoktól az erkölcsi és anyagi mércéktől, amelyeket mi már évszázadok óta megszokhattunk.

Együttérzésemet és vigasztaló szavaimat fejezem ki a gyászoló családnak, a feleségnek, Lidiának, Raluca lányának, valamint az unokáknak. Isten erősítsen benneteket Jer 31:16 versének szavaival: „Ezt mondja az Úr: Tartsd vissza szódat a sírástól és szemeidet a könnyhullatástól, mert meglesz a te cselekedetednek jutalma, azt mondja az Úr, hiszen az ellenség földéből térnek vissza.”

Most, amikor Pavel Bartolomeu testvér missziós életműve lezárult, azokhoz a szívekhez szólók, akik a világ különböző országában a leghátrányosabb helyzetben élőkért dobognak, hogy vegyék át a hátrahagyott stafétát, és vigyék tovább a Biblia, valamint Jézus Krisztus közeli visszajövetelének üzenetét!

Sok áldást kívánok!

Bukarest, 2020. augusztus 24.

Aurel Neațu lelkipásztor

Megjelent a <https://presedinte.adventist.ro/> honlapon.

A COVID-19 TÚLÉLÉSI MUTATÓI, 7.4-ES VERZIÓ (I)

RÖVID VISSZATEKINTÉS

2019. december 31-én a kínai Vuhanból feltűnően sok tüdőgyulladásos esetet jelentettek.¹ A jelenséget a szakirodalom „cluster” névvel jelöli, ami egy adott, jól körülhatárolható földrajzi területen belül a szokásosnál magasabb előfordulási értékeket mutató betegség tünetgyűjtését jelenti.

A Kínai Egészségmegelőző Központ 2020. január 9-én jelentette be, hogy felfedezte a kórokozót: egy új koronavírus, amely a 2003-as SARS-járványhoz hasonlóan heveny légúti megbetegedést okoz (SARS – Severe Acute Respiratory Syndrome). A vírus új megnevezést kapott: SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Corona Virus – 2), hogy megkülönböztethető legyen a 2003-as vírustól, amit akkoriban SARS-CoV-1 névvel jelöltek meg.

A koronavírusok azokra az állatokra és szárnyasokra ártalmasak, amelyek RNS típusú génekódolással rendelkeznek. Az összes vírus genomját fehérjeburok (kapszid) veszi körül, a koronavírusok viszont rendelkeznek még egy zsírborítással (lipidburokkal) is, aminek szintén védő szerepe van. A kapszidban levő egyik fehérjének, az úgynevezett „S-proteinnek” hegyes nyúlványai vannak, amelyekkel az emberi sejtek receptoraihoz kapcsolódnak. Elektronmikroszkóppal megfigyelve ezek a „tüskés” fehérjenyúlványok adják a vírus koronára hasonlító küllemét.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a COVID-19 (Coronavirus Disease 2019) megnevezést adta a betegségnek, és nem a kínai nagyvárosra utaló „Vuhan-vírus” nevet, ezzel is szerették volna elkerülni a kínaiakkal szembeni ellenszenv kialakulását.²

2020. március 11-én a WHO bejelentette, hogy a járvány PANDÉMIÁVÁ terebélyesedett, mivel a betegség ekkor már több mint 114 országban volt jelen, 118.000 személyt érintett, és 4.000 ember halálát okozta, ami két hét alatt 13-szoros növekedésre utalt.³ Ekkor már az esetek többségét Kína határain kívül jegyezték, ráadásul ezek az országok az óceánok által elválasztott többi kontinensen helyezkedtek el. A betegség globális elterjedése a „pandémia” meghatározásának legfőbb feltétele.⁴

A WHO szerint a COVID-19-et eddig (szeptember 28., 22:15 óra) 213 országban és 2 sétahajón (*Diamond Princess* és *MS Zaandam*) mutatták ki. Romániában 123.944 igazolt esetet és 4.748 halálesetet jegyeztek.

A számadatok arra utalnak, hogy a terjedés mértéke óráról órára változik. Világszinten már 33.473.089 ismert megbetegedésről és 1.004.658 halálesetről számol-

nak be a hírek.⁵ Megjegyzem, hogy ezek a hivatalos adatok, amelyek több okból kifolyólag sem minden esetben tükrözik a valóságot. Ennek egyik oka az, hogy nagyon sokan, akik a betegség sajátos tüneteit produkálják, nem fordulnak orvoshoz/kórházhoz tesztelés végett, és e személyek közt vannak, akik későn, már válságos állapotban kerülnek kórházba, és elhunynak, mielőtt laboreredmények igazolnák a diagnózist (PCR-típusú tesztek, vagy az antitestek jelenlétének igazolása, vagy legalábbis egy tüdő-tomográfiai vizsgálat). Ezek a betegek fertőzöttek, viszont a betegség nagyon gyors lefolyása miatt nem kerülnek be a statisztikákba.

Ez a vírus annyira fertőző, hogy egy év leforgása alatt a világ népességének 40–70%-a át fog esni a fertőzésen – állítja Marc Lipsitch, a Harvard Egyetem Közegészségügyi karának epidemiológusa.⁶

Kezdetben azt állították, hogy a fertőzés a vuhan állatpiacról terjedt el. A megfertőzöttek nagy része a piacon dolgozott, ezért a piacot bezárták és fertőtlenítették.⁷ Ugyancsak Vuhanban, az említett piactól 280 méter távolságra található a Betegségmegelőző és Ellenőrző Központ, továbbá két virológiai laboratórium – az egyik magas kockázati besorolású, azaz BSL-4-es (BSL – bio safety level), a másik pedig BSL-2-es osztályozású. Ezek a laboratóriumok a denevéreknél előforduló koronavírus vizsgálgják. Nemrég elvetették a feltételezést, miszerint a SARS-CoV-2 vírust különböző mutációk elérésével vegyi fegyvernek tenyésztették ki, viszont még mindig fennáll annak az eshetősége, hogy ezek a vírusok mutációkon estek át, majd „kiszabadultak” az alacsonyabb kockázati besorolású laboratóriumból, habár a jelenlegi SARS-CoV-2 vírus 96%-os genetikai hasonlóságot mutat a járvány kezdetén tanulmányozott vírussal. A Dél-Kínai Műszaki Egyetem egyik kutatása szerint – amelyet eredetileg megjelentetett, majd később visszavont a Research Gate –, meglehet, hogy a vírus épp a vuhan Betegségmegelőző és Ellenőrző Központból terjedt el.⁸

A cikk megírásának idején a megbetegedések számát tekintve első helyen az Egyesült Államok áll 2.089.825 esettel, öt követi India, Brazília, Oroszország, Peru, Kolumbia, Mexikó, Dél-Afrika, Spanyolország, Argentína és Chile.⁹

TÁJÉKOZTATÁS ÉS EGÉSZSÉG CONSTANTIN DINU

**AZ EMLÍTETT TÜNETEK
BÁRMILYEN KOMBINÁ-
CIÓJA ELŐFORDULHAT,
MINT AHOGY ELŐFOR-
DULHAT CSUPÁN NÉHÁNY
TÜNET, VAGY AKÁR CSAK
EGYETLEN EGY IS.**

ZÓNÁK, KARANTÉN ÉS ÖNKÉNTES ELKÜLÖNÍTÉS

A **vörös zóna** olyan területet jelöl, ahol **kiterjedt közösségi átfertőződés** tapasztalható, vagyis nem ismert a fertőzés eredete. A területi besorolást az esetszám alapján határozzák meg. A **sárga zóna** közepes közösségi átfertőződéses területet jelöl – ide a több mint 500 eset-számmal rendelkező országok tartoznak.¹⁰

A magas járványügyi kockázatot jelentő országok/területek listáját minden hétfőn aktualizálja az Országos Közegészségügyi Intézet (Centrul Național de Sănătate Publică – INSP) keretében működő Ragályos Betegségeket Felügyelő és Ellenőrző Országos Központ (Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile – a CNSCBT), és teszi közzé az intézmény hivatalos honlapján¹¹ a következő cím alatt: „Lista zonelor cu transmitere comunitară extinsă și a altor zone afectate de COVID 19”.¹² A listán megjelenő országokból Romániába érkező személyek karantén-kötelesek.

A tájékoztatás végett egy ingyenes telefonszám (0800 800 358) is a lakosság rendelkezésére áll 8 és 20 óra között. A külföldön élő román állampolgárok a +40 21 320 20 20-as telefonszámon érdeklődhetnek.¹³

A külföldi utazásról hazatérő személyeket (kivételet képeznek a vörös zónából érkezők) jelenleg „sárga jelzésű zónából” érkezetteknek nyilvánítják, aminek következtében 14 napra otthoni elkülönítésbe kell vonulniuk.¹⁴ A sárga jelzésű lista 2020. augusztus 11-én 41 országot tartalmazott.

A **karantén** olyan egészséges személyek elkülönítését és mozgási korlátozását jelenti, akik vörös zónából érkeznek, tehát kapcsolatba léphettek fertőzött személyekkel. Őket megfigyelés alatt tartják. Az **intézményes karantén** az egészségügyi hatóságok által a vörös zónából érkezett személyek elkülönítését jelenti, külön erre a célra kialakított épületekben. Romániában a „karantén” kifejezés az intézményes karanténra vonatkozik.¹⁵

Egészségügyi szempontok alapján az **elkülönítés** a beteg személyek elszigetelését jelenti.

Az UNICEF¹⁶ és a CNSCBT¹⁷ szerint, **önkéntes elkülönítésnek** azon személyek otthoni elszigetelése számít, akik még nem betegedtek meg, viszont az alábbiak szerint kapcsolatuk lehetett fertőzött személlyel:

- az utóbbi 14 napban jártak külföldön (de nem vörös besorolású országokban);
- vörös zónából érkezett, tüneteket produkáló személyrel léptek közvetlen kapcsolatba;
- közvetlen kapcsolatuk volt igazolt COVID-19-betegségben szenvedő személlyel;
- a fenti kategóriákhoz tartozó valamely személy családtagjai;
- Az ECDC (Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ) szerint azok a személyek, akiknél megjelentek a betegség tünetei, és a fenti kategóriák valamelyikébe sorolhatók, tartózkodjanak jól szellőztethető, saját mosdóval ellátott, külön szobában.¹⁸ Az

önkéntes elkülönítésben levők számára készültek útmutatók és kézikönyvek, mint ahogy azok számára is, akik az elkülönítésben levőket élelemmel vagy gyógyszerekkel látják el.¹⁹

Íme a Stratégiai Kommunikációs Csoport közleménye: „Ezek a személyek otthoni elkülönítésbe kell, hogy vonuljanak 14 napra, kezdve az utazásból való hazatérésüktől, illetve az igazolt/tüneteket produkáló személyrel való utolsó találkozásuktól. Az elkülönítés ideje alatt a családorvos, vagy annak hiányában a Közegészségügyi Igazgatóság felügyelete alatt állnak.”²⁰

Súlyos tüdőgyulladást okozó másik két, igencsak magas fertőzési kockázattal rendelkező koronavírus a 2003-as SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome) és a 2012-es MERS (Middle East Respiratory Syndrome). Összesen 7 koronavírus ismerünk, viszont a többi négy csak enyhe lefolyású felső légúti megbetegedést okoz.²¹ A COVID-19, a SARS- vagy a MERS-vírusokhoz hasonló súlyos tüneteket nem okoznak,²² viszont a közönséges megfázásos esetek 30%-áért felelősek.²³

Az idei év januárjának elején **2 SARS-CoV-2 vírustörzset** azonosítottak. 2019 decemberében jelent meg Vuhanban az **L-törzs**, majd egy mutáció során alakult ki 2020 januárjában az **S-törzs**, amely kevésbé fertőzőképes. A SARS-CoV-2 típusú vírusok közötti különbségek egyik legátfogóbb tanulmányozását a Bolognai Egyetemen végezték, és arra a következtetésre jutottak, hogy legkevesebb **6 vírustörzs** létezik. Ebben az évben jelent meg a V- illetve G törzs, s ez utóbbiból újabb kettő alakult ki: a GR, és még február végén a GH. Európában főképp a G- és GR törzsek vannak jelen, míg az Egyesült Államokban a GH törzs. Úgy látszik, hogy az L- és a V törzs eltűnően van, ellenben a G-, a GR- és a GH törzsek folyamatosan terjednek. Az Egyesült Államok, valamint Spanyolország elszigetelt területein azonosították még az S- illetve a H-vírustörzset is.²⁴ Ezek meglehetősen örvendetes eredmények, mivel viszonylag alacsony változékonyságot (7 mutációt) mutatnak, míg az influenza-vírus esetében ennek a dupláját mutatták ki. Ez lehetővé teszi a jól célzott kezelés és hatékony oltás kidolgozását.²⁵ Úgy tűnik, hogy a COVID-19 tünetei és súlyosságának mértéke a vírustörzstől függetlenül nem változik, a kutatók azonban nagyobb eltérést mutató törzsek megjelenésére is számítanak, mint például a B-influenzavírus esetében, amelynél évről évre új törzseket figyeltek meg, ami ellen teljesen új oltóanyagot kellett kifejleszteni.²⁶

Ha meg akarjuk érteni azt, hogy miként előzhető meg a koronavírusos fertőzés, előbb ismernünk kell a COVID-19 kórképet, valamint a terjedési módokat.

KÖRKÉP (jelek és tünetek)

Az ECDC adatai szerint a **tünetmentes esetek** aránya országonként változó. Egyes esetekben nagy különbségek mutatkoznak (például: Olaszországban 44%, Japán-

ban viszont csupán 0,06%), ami többnyire a laboratóriumok tesztelési módszerei közötti eltéréseket tükrözi, nem pedig a valós különbségeket.²⁷ A *Diamond Princess* luxushajón az arány 51% volt, azonban miután a COVID-19-fertőzés sajátos dinamikája szerint, egy matematikai képlet alapján aktualizálták az adatokat, az arány 18%-ra csökkent.²⁸ Az Egészségügyi Világszervezet kínai statisztikákra hivatkozva úgy véli, hogy a tünetmentes esetek 75%-a egy adott pillanatban klinikai betegségre vált, s így csupán az esetek 25%-a marad teljesen tünetmentes. A WHO megfigyelései alapján Európában 1–3%-os a tünetmentes esetek előfordulási aránya.²⁹ Kijelenthető egy-egy esetről, hogy tünetmentes, viszont mégis lehetnek nehezen észlelhető, objektív jelei a betegségnek. Huszonnégy megfigyelt beteg 50%-ánál a tomográfiai vizsgálat klasszikus „matt”, halvány foltokat mutatott ki a tüdőn, 20%-uk esetében azonban a tomográfiai vizsgálat teljesen atipikus képet mutatott, míg a betegek 5%-ánál enyhe láz jelentkezett a kórisme felállítása utáni néhány napban, esetenként más tünetek kíséretében.³⁰

Különösen nehéz meghatározni a tünetmentes esetek arányát, mivel ehhez egy bizonyos területen tömegtesztelést kellene elvégezni, majd állandó monitorizálással kellene megfigyelés alatt tartani minden személyt a tünetek megjelenéséig. Csak az a személy tekinthető valóban tünetmentesnek, akinél a következő 14 napban egyetlen tünet sem mutatkozik. Egy 16 tanulmányra támaszkodó metaelemzés a tünetmentes esetek előfordulási arányát 40–45%-ra becsüli, és a tünetmentes személyek fertőzőési képességét akár 14 napnál is hosszabb időtartamra is kitolja. Ennél fontosabb, hogy valakinek a tünetmentessége nem jelenti azt, hogy hordozóként nem „árthat”³¹ – mutatott rá a korábban említett képzett tanulmány, amely tipikus „matt üveg”-tüneteket, és atipikus, vagyis tünetmentes tüdőelváltozásokat is kimutatott.³² Némely esetben a tünetmentes személyek fertőzősségi mértéke megegyezett a tüneteket produkáló személyekével, ami a tünetmentes személyek ugyanolyan fertőzősi kockázatát jelenti.³³ A SARS-CoV-2 vírus ragályosabb az influenzánál, mivel a vírus már a „bejárat kapuban” sokszorozódik – az orrüregben és a garatban, már a **preszimptomatikus állapotban**, azaz a tünetek megjelenése előtt –, s így a megfertőződött személy azonnal fertőzővé válik, miközben az influenzás személy csak a tünetek megjelenése után fertőz.³⁴

Általános tünetek. A megfertőződéstől a tünetek megjelenéséig tartó lappangási időszak általában 5–6 nap (maximum intervallum 2–12 nap),³⁵ de lehet akár 14 nap is. A tüneteket produkáló személyek 97,5%-ánál a tünetek a 12. napig már megjelennek.³⁶

Az alábbi tünetek előfordulási arányai az ECDC kimutatásait tükrözik,³⁷ a Kínában jegyzett esetek azonban eltérnek ezektől.³⁸ Ahol az előfordulási arányok más statisztikákból származnak, ott bibliográfiai jegyzettel jeleztük.

- 38°C fölötti **láz**, amit az esetek 88%-ában jeleztek (az idős személyeknél elmaradhat a láz, helyette enyhe elmezavar vagy általános gyengülés léphet fel). A betegek kórházi jelentkezésekor a láz csupán az esetek 43,8%-ánál volt észlelhető – a Kínában, 1099 beteg bevonásával végzett Guan-tanulmány szerint (megjelent a *New England Journal of Medicine* online kiadásában) viszont az esetek 88,7%-ában a láz már a kórházi tartózkodás alatt jelentkezett. A láz tehát NEM tekinthető jellegzetes tünetnek a betegség kezdeti szakaszában, és ha csak azokat a betegeket utalják kórházba, akiknek lázuk és légúti betegségre utaló tünetük van, az esetek felénél téves diagnosztizálásra kerülhet sor. Azok a betegek, akik nem lázasok, tulajdonképpen a COVID-19 kezdeti stádiumában vannak, és terjeszthetik a vírust;³⁹
- **hidegrázás**;
- **száraz köhögés** (az esetek 68%-ában), vagy **váladékos köhögés** (32%-ban);
- **kimerültség** (38%), más kimutatások szerint azonban 70%.⁴⁰ Figyelemre méltó tünetnek tekinthető, amikor a betegnek egyszerűen nehezebbé esik kibújni az ágyból;⁴¹
- **anorexia** (40%);⁴²
- **légszomj** (légzési nehézség) (19%), más statisztikák szerint 31%;⁴³
- **izomfájdalmak** (15%), egyéb kimutatások szerint 35%;⁴⁴
- **torokfájás** (14%);
- **fejfájás** (14%);
- **hányinger** (5%);
- **hasmenés** (4%), más statisztikák szerint 30%⁴⁵, már a kezdeti szakaszban,⁴⁶ ami átlagosan 5 napot (1–14 napot) tart.⁴⁷ A hasmenés és a hányinger nyomós okok közé tartozik, amiért már orvoshoz kell fordulni;⁴⁸
- **mellkasi fájdalmak vagy -nyomás**;
- **hasi fájdalmak**;⁴⁹
- **az ajkak és az arc cianózisos elváltozásai**;
- **zavart állapot, mozgásképtelenség**,⁵⁰ **nyugtalanlás**, **aluszékonyság vagy az éberség hiánya**;⁵¹
- **verejtékezés**;
- **kiszáradásos jelek** (szomjúság, szájszáradás, sárga színű vizelet vagy a vizelet mennyiségének csökkenése, száraz bőr, fejfájás, szédülés) még jelentős folyadékbevitel esetén is;⁵²
- gyakori enyhe, vagy hirtelen fellépő súlyos **szédülés**;
- **orrdugulás** vagy **orrfolyás**,⁵³ hasonló a közöséges megfázás tünetéhez. A tüsszentés azonban nem kifejezetten COVID-19-tünet, mert ha orrfolyással társul, akkor allergiára utal.⁵⁴ Újabban azonban mind a tüsszentés, mind pedig az orrfolyás felkerült a COVID-19 tüneteinek listájára;⁵⁵
- **anozmia (szaglászvesztés) vagy hipozmia (szaglóképesség csökkenése)**, habár anozmiát más vírusos

fertőzés, allergia, arcüreggyulladás vagy orrpolip is okozhat.⁵⁶ Németországban SARS-CoV-2 vírussal fertőzött három betegből kettő esetében jelentkezett az anozmia.⁵⁷ Az Egyesült Királyságban készült egyik tanulmány szerint az anozmia pontosabb tünetnek számít a láznál;⁵⁸

- **ízlelésvesztés;**⁵⁹
- **vörös szem (kötőhártya gyulladás),** amelyet esetenként szemhéjduzzanat (blepharitis) kísérhet, vagy allergiás kötőhártya gyulladásra hasonlító nyálkás könnyezés („vörös árnyék” a szem körül) az esetek 1–3%-ában. Amennyiben a szemtájékon viszketés jelentkezik, pollenallergiáról lehet szó, ami az év bizonyos időszakában előfordul (a vírusos kötőhártya gyulladás esetében nem lép fel viszketés);⁶⁰
- **dermatológiai elváltozások:** az emberi test legnagyobb szervének, a bőrnek az elváltozásai még a rosszulléti érzés megjelenése előtti néhány napban felbukkanhatnak, vagy például a láz, a köhögés és a nehéz légzés megjelenése utáni napokban. A bőr elváltozásai esetenként akár az egyetlen COVID-19-tünetként is jelentkezhetnek.

A dermatológiai elváltozások különböző formái:

- fagyáshoz hasonló vöröses-kékes papuláris elváltozások (**akrodermatitisz**) a kéz- vagy lábujjokon, a tenyéren, amelyek esetenként fájdalmasak is lehetnek.⁶¹ A jelenséget el is nevezték „**COVID-19-lábujjnak**”.⁶² Az esetek egy részét a franciaországi Bőrgyógyászok és Venerológusok Országos Egyesülete jelentette.⁶³ A spanyolországi Podológusok Egyesülete pedig nyilvántartásba vette a megmagyarázhatatlan bőrelváltozásokkal rendelkező személyeket.⁶⁴ Az első ilyen beteg egy 13 éves gyerek volt, akinél a lábujjain és a talpán 5–15 milliméteres területen kialakult érgyulladás után két nappal jelentkezett a láz, az izomfájdalom, valamint erős viszketési érzés a lábfejen, mely tünetek hét nap után fokozatosan elmaradtak. Hasonló esetekről számoltak be francia, spanyol és olasz orvosok is.⁶⁵ A súlyos koronavírusos fertőzések esetében jeleztek még cianózisos vagy gangrénás elváltozásokat. Valószínűleg az artériás endoteliális vagy más érelváltozásokból eredő mikrotrombózisok okozzák a gyulladást;⁶⁶
- a bárányhimlőhöz hasonló vöröses vagy kékes papuláris elváltozás (**visszeres ekzantéma**);
- **papuláris csalánkiütés,** apró bőrfelszíni kitüremkedések, amelyeket nem rovarcsípés okozott;
- nagyobb vagy kisebb területen elterjedt halványpiros hólyagok a bőrön – **morbiliform kiütések**;
- livedo reticularis, pytiriasis rosea és erythema multiforme.

A tünetek listája azonban nyitott marad.⁶⁷

- Gyerekeknél jelentkező **Kawasaki-szindróma.** Az Egyesült Királyságban 100 esetet jelentettek, később pedig újabbakat Franciaországból, az Egyesült Ál-

lamokból, Spanyolországból és Olaszországból is. A betegség a fertőződés utáni 3–4. hétben jelentkezett,⁶⁸ kísérő tünetei a magas láz, a bőrkütsések, a kötőhártya-gyulladás, az ajakszáradás vagy -repedés, a szájnyálkahártya-gyulladás, a nyaki nyirokcsomók megnagyobbodása, a hasi fájdalmak és az emésztési zavarok. Legsúlyosabban azonban a szívkoszorútereket érinti, mivel aneurizmát okozhat,⁶⁹ ugyanakkor magas vérnyomást és szívelégtelenséget is.⁷⁰

- Chicagóból nemrég egy 62 éves beteg esetét jelentették, aki 4 napja tartó **csuklással** és 37,3°C fokos lázzal jelentkezett ellátásra. Az előzetes tüdőátvilágítás, majd a mellkasi tomográfiai vizsgálat tipikus „matt üveg”-tüneteket és csökkent tüdőműködést mutatott ki. Később a betegnél magas láz is jelentkezett (38,4°C).
- Egy európai tanulmány jelezte a férfiaknál jelentkező gyakori vizelési ingert, amit húgyhólyaggyulladás okozott COVID-19-fertőzésben szenvedő 57 betegből 7 esetében.⁷¹

A fenti listán szereplő tünetek bármilyen kombinációja előfordulhat, mint ahogy előfordulhat csupán néhány tünet, vagy akár csak egyetlen egy is. Egy Cochrane-meta-analízis keretében, 16 tanulmányt vizsgálva, 27 tünetet jegyeztek fel, amit a következő 4 kategóriába soroltak: általános tünetek (láz, fáradékonyság); légúti tünetek; emésztőszervi tünetek; szív- és érrendszeri tünetek. A leggyakoribbak (az esetek 50%-ában) a következők: köhögés, torokfájás, láz, izom- és ízületi fájdalmak, fáradékonyság és fejfájás. Viszont ezek közül csak a láz, az izom- és ízületi fájdalmak, a fáradékonyság és a fejfájás bizonyult a COVID-19 legpontosabb előrejelzőjének. Az átfogó tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a mostani vírusos fertőzésre vonatkozóan valamely tünet jelenléte vagy akár hiánya sem lehet sajátságosan pontos figyelmeztető jel.⁷²

Kezdetben azt hitték, hogy minden fertőzöttnek láza van, ezért a repülőtereken távhőmérőkkel figyelték az utasokat, jelenleg viszont a retrospektív, valamint a kohorsz (prospektív) tanulmányok is azt igazolják, hogy a láz nem számít kötelező tünetnek. A COVID-19-fertőzéses betegeknek mért testhőmérséklet 35,3 és 39,2 Celsius fok között mozog. Már a légúti tüneteket sem tartják „szabályszerűnek”, elmaradhatatlan kísérő jelenségnek.⁷³ A köhögést például az enyhe lefolyású esetek kevesebb mint felénél jelezték csupán.⁷⁴

Ma már léteznek olyan internetes oldalak vagy telefonos alkalmazások, amelyek figyelembe véve az egyén által látogatott oldalakat, az egyén foglalkozását, életkorát, nemét és kockázatot jelentő kapcsolatait, képesek a tünetek felismerésére. Az Egyesült Államokban például online tünetvizsgáló is az emberek rendelkezésére áll.⁷⁵ Léteznek továbbá olyan nemzetközi honlapok, ahol a betegek „virtuális betegpolókhöz” fordulhatnak.⁷⁶ ■

1. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-sixth-update-Outbreak-of-novel-coronavirus-disease-2019-COVID-19.pdf>
2. <https://www.outbreakobservatory.org/outbreakthursday-1/2/20/2020/xenophobia-and-covid-19>
3. <https://eu.usatoday.com/story/news/nation/2020/03/11/coronavirus-pandemic-world-health-organization/5011903002/>
4. <https://www.nationalgeographic.com/science/2020/02/how-coronavirus-could-become-pandemic-and-why-it-matters/>
5. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
6. <https://www.livescience.com/coronavirus-symptoms.html>
7. World Health Organization. Novel coronavirus situation report – 2. January 22, 2020. <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200122-sitrep-2-2019-ncov.pdf> (Accessed on January 23, 2020).
8. <https://thebulletin.org/2020/03/experts-know-the-new-coronavirus-is-not-a-bioweapon-they-disagree-on-whether-it-could-have-leaked-from-a-research-lab/>
9. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
10. <https://www.libertatea.ro/stiri/zone-rosii-zone-galbene-carantina-autoizolare-2908967>
11. <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/lista-tarilor-din-zona-galbena-a-fost-actualizata-cei-care-vin-din-aceste-zone-vor-sta-14-zile-in-carantina.html>
12. <https://www.cnsctb.ro/index.php/liste-zone-afectate-covid-19>
13. <http://www.ms.ro/2020/08/14/buletin-informativ-14-08-2020/>
14. <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/lista-tarilor-considerate-zone-rosii-a-fost-actualizata-romanii-care-se-intorc-din-aceste-zone-vor-fi-plasati-in-carantina-1280741>
15. <https://www.cnsctb.ro/index.php/info-populatie/1537-precizari-privind-conduita-in-autoizolare/file>
16. <https://www.unicef.org/romania/media/1596/file>
17. <https://www.cnsctb.ro/index.php/info-populatie/1537-precizari-privind-conduita-in-autoizolare/file>
18. <https://raportuldegarda.ro/articol/surseoficiale-autoizolare-pandemie-covid-19/>
19. *Lásd a Függelékét.*
20. <https://www.libertatea.ro/stiri/zone-rosii-zone-galbene-carantina-autoizolare-2908967>
21. https://www.researchgate.net/publication/316638570_Pathogenic_human_coronavirus_infections_causes_and_consequences_of_cytokine_storm_and_immunopathology
22. <https://www.osha.gov/SLTC/covid-19/medicalinformation.html>
23. <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2759815>
24. <https://phys.org/news/2020-08-strains-sars-cov-.html>
25. <https://www.sciencedaily.com/releases/2020/08/200803105246.htm>
26. <https://www.newscientist.com/article/2236544-coronavirus-are-there-two-strains-and-is-one-more-deadly/>
27. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-sixth-update-Outbreak-of-novel-coronavirus-disease-2019-COVID-19.pdf>
28. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
29. <https://www.dw.com/en/up-to-30-of-coronavirus-cases-asymptomatic/a-52900988>
30. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
31. <https://www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-3012>
32. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
33. <https://www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-3012>
34. <https://academic.oup.com/cid/article/64/6/736/2733100>
35. https://www.hopkinsguides.com/hopkins/view/Johns_Hopkins_ABX_Guide/540747/all/Coronavirus_COVID_19_SARS_CoV_2_
36. <https://www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-0504>
37. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-sixth-update-Outbreak-of-novel-coronavirus-disease-2019-COVID-19.pdf>
38. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
39. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2005203>
40. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
41. <https://wexnermedical.osu.edu/blog/coronavirus-symptoms>
42. <https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19>
43. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
44. *U.o.*
45. <https://www.libertateapentruromania.ro/articol/un-medic-virolog-anunta-noi-simptome-infectia-cu-coronavirus-ce-observat-227222>
46. <https://gut.bmj.com/content/early/2020/03/22/gutjnl-2020-320891>
47. <https://www.livescience.com/coronavirus-diarrhea-symptoms.html>
48. https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?source=history_widget#H3822360508
49. <https://www.webmd.com/lung/covid19-digestive-symptoms#1>
50. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>
51. <https://www.sciencealert.com/10-coronavirus-symptoms-you-may-not-be-aware-of>
52. <https://www.statnews.com/2020/03/20/self-triage-tool-covid-19/>
53. <https://www.healthline.com/health/coronavirus-symptoms#symptoms>
54. <https://www.sciencealert.com/10-coronavirus-symptoms-you-may-not-be-aware-of>
55. <https://www.health.govt.nz/our-work/diseases-and-conditions/covid-19-novel-coronavirus/covid-19-health-advice-public/about-covid-19>
56. <https://www.nhs.uk/conditions/lost-or-changed-sense-smell/>
57. <https://www.health.harvard.edu/diseases-and-conditions/covid-19-basics>
58. <https://www.cebm.net/covid-19/in-patients-of-covid-19-what-are-the-symptoms-and-clinical-features-of-mild-and-moderate-case/>
59. <https://www.the-hospitalist.org/hospitalist/article/219556/coronavirus-updates/reports-increasingly-suggest-anosmia/hyposmia-can>
60. <https://www.today.com/health/coronavirus-symptoms-pink-eye-viral-conjunctivitis-may-be-rare-warning-t176792>
61. <https://www.bouldermedicalcenter.com/covid-19-and-skin-symptoms/>
62. <https://www.today.com/health/skin-symptoms-related-coronavirus-doctors-discuss-covid-toes-t178991>
63. <https://www.sortiraparis.com/news/coronavirus/articles/214066-frostbites-red-patches-nettle-rashes-covid-19-cutaneous-symptoms-according-to-de/lang/en>
64. <https://cgcop.es/2020/04/09/registro-de-casos-compatibles-covid-19/?fbclid=IwAR2wv4ocR2eLQGPVShBuPeDjub6Ay7tAZwqiuWISwYe-0EqCPPklhRb3Rdg>
65. <https://www.iflscience.com/health-and-medicine/foot-lesions-reported-as-symptom-of-covid19-in-children-some-adults/>
66. <https://www.fip-ifp.org/wp-content/uploads/2020/04/acro-ischemia-ENG.pdf>
67. <https://www.bouldermedicalcenter.com/covid-19-and-skin-symptoms/>
68. <https://www.bbc.com/news/health-52648557>
69. <https://www.abc.net.au/news/2020-04-29/kawasaki-disease-symptoms-is-it-linked-coronavirus-in-australia/12197008>
70. <https://www.medscape.com/viewarticle/930781>
71. [https://www.europeanurology.com/article/S0306-2838\(20\)30353-5/fulltext](https://www.europeanurology.com/article/S0306-2838(20)30353-5/fulltext)
72. <https://www.evidentlycochrane.net/signs-symptoms-covid-19/>
73. https://www.medscape.com/viewarticle/927616#vp_2
74. <https://www.cebm.net/covid-19/in-patients-of-covid-19-what-are-the-symptoms-and-clinical-features-of-mild-and-moderate-case/>
75. <https://www.health.gov.au/resources/apps-and-tools/healthdirect-coronavirus-covid-19-symptom-checker>
76. <https://intermountainhealthcare.org/covid19-coronavirus/covid19-symptom-checker/>

Dr. Constantin Dinu, igazgató, Egészségügyi Osztály, Romániai Unió

FELFÜGGESZTETT PRÓFÉCIÁK (II)

A modern olvasó természetes hajlama napjainkra vonatkozó „releváns”, jelentőségteljes üzeneteket keresni és találni a prófeciákban, ahogy Nostradamus jóslataira is és Baba Vanga obskúrus kijelentéseire is hivatkoznak a fontosabb események kapcsán. Mivel híres próféták voltak, kétséget kizáróan feltételezik róluk, hogy előreláttak valamit mindabból, amit napjainkban tapasztalunk.

Zakariás próféta sem volt mentes a keresztény apokaliptikus misztifikációktól. A modern olvasók nagy tévedése, hogy a bibliai prófeciákat a cionizmus szemszögéből értelmezik: a zsidók a világ minden tájáról visszatérnek a Szent Földre, ahol megépítik a templomukat, tömegesen áttérnek a kereszténységre, és megalapítják Krisztus ezeréves birodalmát a Földön.

Ha viszont figyelmesen elolvassuk a prófeciát, láthatjuk, hogy semmilyen cionista forgatókönyvre nem tesz utalást a szöveg. Féltre kell tennünk a vallásos spekulációkat, amikor Isten Igéjét tanulmányozzuk! Ne feledjük, hogy ezek a jövendölések feltételhez kötöttek, és számolnunk kell azal, hogy részben vagy teljesen fel lettek függesztve (lásd: Jer 18:6–10; Lk 7:30; 19:42), és nem teljesedtek szó szerint.

ZAKARIÁS UTOLSÓ JÖVENDÖLÉSE

Az Úr napja és Jeruzsálem utolsó próbája

Zakariás 14. fejezete egy a Jeruzsálem jövőjére vonatkozó prófeciát mutat be. De melyik Jeruzsálemről van itt szó? Zakariás egyetlen Jeruzsálemet ismert, és a szöveg nem a mennyei Jeruzsálemre utal. Vegyük sorra a bibliai szövegeket:

„Ímé, eljön az **Úrnak napja**, és a te prédádat felosztják benned. Mert minden népet ütközetre gyűjtök Jeruzsálemhez, és megszállják a várost, és kirabolják a házakat, megszepülősítik az asszonyokat; és a város fele számkivetésbe megy, de a nép maradéka nem gyomláztatik ki a városból.” (Zak 14:1–2)

Az „Úr napja” minden jövendölésben egy olyan profetikus jövőre vonatkozik, amelyben Isten Ítéliként közbe akart lépni és megbüntetni ellenségeit (nem zsidókat és zsidókat), szabadulást hozva a szent nép hűséges maradékának.¹

A pogány népek Jeruzsálem elleni végső támadásáról szóló prófeciát Zakariás előzőleg már két helyen is említi a könyvében, 12:2–9 és 13:8–9 verseiben. Isten nem azt ígérte, hogy megóvja Izraelt ettől a kihívástól, hanem azt, hogy a végén Izrael javára fordítja a helyzetet. Isten megengedte Jeruzsálem elestét, idegenek általi feldúlását; pogányok erőszakolták meg a zsidó asszonyokat, és a város lakosságának felét fogolyként magukkal vitték. Zak 13:8–9 szakasza megjövendölte, hogy a lakosoknak csupán a harmada marad életben, és ezt a harmadot is „fel kellett világosítani”, azaz tűzben megolvasztani, míg kiválik belőle a tiszta fém.

Tehát melyik Jeruzsálemről szól a prófécia? Zakariás könyve végig a földi, szó szerinti Jeruzsálemről beszél, nem a mennyeiről, és nem is a metaforikusról, az egyházzól (an-

nak ellenére, hogy a mai egyház Isten egyetlen földi Jeruzsálemre; lásd Mt 5:14). Isten látványos jövendölésekben ismételtén beszélt Zakariásnak a zsidó Jeruzsálemről (Zak 1:12–19). Zakariás Kr. e. 520 és 518 között, I. Dáriusz idejében jövendölt, amikor a templom építés alatt állt ugyan, de Jeruzsálem lakatlan volt, és a falai is romokban heverték. Ezért jövendölte meg Jeruzsálem újjáépítését (Zak 2:2–5, 16), valamint Jeruzsálemnek Jahve székhelyévé történő újraválasztását (Zak 2:11–12).

A próféta topográfiai részleteket is közöl, amelyeknek azonban semmi közük a mai Jeruzsálemhez, de a mennyből alászálló városhoz sem (Zak 14:10; vö.: Jer 31:38–40). Ezzel azt hangsúlyozzuk, hogy a prófécia nem a mai Jeruzsálemre utal, ugyanis napjaink Jeruzsálemének – azon kívül, hogy ugyanazon a helyen található, és ugyanaz a neve – semmi köze a Zakariás Jeruzsáleméhez. Lakossága többé nem a szövetség népe a papság, a templom, Dávid háza és a Messiás nélkül.

Az Úr közbelépése népe maradékának védelmében

„Mert eljön az Úr, és harcol azok ellen a népek ellen, amint harcolt vala ama napon, a **harcnak napján**. És **azon a napon** az Olajfák hegyére veti lábait, amely szemben van Jeruzsálemmel napkelet felől, és az Olajfák hegye közepén ketté válik, kelet felé és nyugat felé, igen nagy völgygé, és a hegynek fele észak felé, fele pedig dél felé szakad. És az én hegyem völgyébe futtok, mert a hegyközi völgy Azálig nyúlik, és úgy futtok, amint futottatok a földindulás előtt Uzziásnak, Júda királyának napjaiban. Bizony eljő az Úr, az én Istenem, és minden szent vele.” (Zak 14:3–5)

A „harc napja” kifejezés (3. vers) azokra az alkalmakra utal, amikor Isten természetfeletti módon közbelépett és leverte Izrael ellenségeit, gondolunk itt a Vörös-tengeri csodára, az Amálekkel, valamint a Szihonnal és Oggal vívott csatára Jerikónál, Barák, Gedeon, Jósafát és Ezékiel harcaira.

Az „azon a napon” kifejezés hétszer ismétlődik meg ebben az utolsó fejezetben, és az Úr napjára, Isten Izrael érdekében történő közbelépésére vonatkozik. Jahve választottai védelmét szolgáló vágyott megjelenését Ézsaiás (64:1), Míkeás (1:4) és Náhúm (1:5) is látta, de mások is (Zsolt 97:5).

Zakariás prófeciájában azonban, amikor Jahve megéri a földet, hogy választottjait védje, az Olajfák hegyére száll alá. Abban a pillanatban a vidék hegyei meghasadnak, és a szélrózsa négy irányában hirtelen eltávolodnak egymástól, hatalmas völgyet hagyva maguk után. Jóel próféta szintén előrelátta, hogy Isten végül megítéli az Ó népét a Jósafát völgyében (Jóel 3:2, 12), amely az „ítélet völgyévé” válik, ahová Isten „becsalja” a pogányokat, hogy megsemmisítse őket (Jóel 3:9–11, 14).

Ellen White, amikor leírta, hogyan fog alászállni Jézus az ezer év végén, Zakariás 14:4–5, 9 verseit idézte.² Prófétanónk azonban csak az analógia kedvéért idézte ezeket a szövegeket, ahogy tette máskor is. Zakariás prófeciája nem vonatkozhat a millennium végére, mivel miután az

összes megpróbáltatást felsorolja, Zakariás megjövendöli, hogy a népek maradéka a zsidókkal együtt fogja imádni Istent, és áldozatokat fog bemutatni a Jeruzsálemi templomban (Zak 14:16–21).

A templom újjáépítésére és az áldozatok helyreállítására vonatkozó összes prófécianak a Messiás Jézus első eljövétele előtt kellett teljessé válnia. A Zsidókhoz írt levél kizár két, egymással párhuzamos és ugyanakkor egyidejű megváltási rendszert. A régi és az új szövetség kölcsönösen kizárja egymást; Jézus felbecsülhetetlen áldozatával és felsőbbrendű papságával örökre véget ér minden zsidó-központú isteni terv, annak ellenére, hogy jövendölés formájában hétszer be volt mutatva. Krisztus Mózes törvényének „vége” (Róma 10:4), ugyanakkor a próféciai felfedezések csúcsa is (Mt 11:13; ApCsel 10:42).

A prófécia rámutat, hogy az Úr megjelenésével a hegyek helyváltoztatását egy nagy földrengésnek kellett kísérnie, amikor az emberek öntudatlanul menekülnek (Ésa 2:10–14, 19, 21; Jel 6:12–17). Ezt az eseményt az Uzziás korában bekövetkezett földrengéshez hasonlítják (Ámos 1:1; Ésa 1:1; 5:14, 25), amely 250 évvel a szerencsétlenség után élő nemzedék kollektív emlékeztetésében is elevenen él.

Akik itt az Úrral együtt jönnek, angyalok, akiket gyakran szenteknek is neveznek.³

Egy fontos észrevételre figyeljünk az Úr személyes megjelenésére vonatkozó próféciaival kapcsolatban, a Jeruzsálem ért utolsó támadás kontextusában. Jézus Máté 24. fejezetében rögzített prófécijára hallatán – amelyet talán nem véletlenül mondott a Megváltó éppen az Olajfák hegyén – a tanítványok ingerülten tették fel a kérdést, hogy mikor következik be a templom és Jeruzsálem pusztulása, valamint hogy melyek lesznek a Jézus visszajövetele és a világ vége jelei?

Általában ilyenkor azt szoktuk mondani, hogy a tanítványok úgy képzelték: egy ilyen méretű katasztrófa csak a világ végezetekor – Jézus második eljövetelkor – kerülhet sor. Csakhogy a tanítványok olvashatták Zakariás könyve 14. fejezetének próféciját, ahol mindkét esemény együtt van leírva, következésképpen nem csak a képzeletük készítette őket ennek a kérdésnek a jogos feltevésére. És amikor Jézus válaszolt nekik, összekapcsolva eljövetele Jeruzsálem elestével, egy feltételes profetikus forgatókönyvet vázolt fel, amelyben a jelek és az Ő eljövétele rögtön Jeruzsálem pusztulása után következtek volna be (Mt 24:29–31), még annak a nemzedéknek az idejében (Mt 24:34), valamint Kr. u. 70-et követően, ha az evangélium az egész világra elterjedt volna (Mt 24:14; 2Pt 3:12).

Változások a világ lelkeségében és a természetben

„És úgy lesz azon a napon: Nem lesz világosság, a ragyogó testek összezsugorodnak. De lesz egy nap, amelyet az Úr tud, se nappal, se éjszaka, és világosság lesz az estének idején. És e napon lesz, hogy élő vizek jönek ki Jeruzsálemből, felerészük a napkeleti tenger felé, felerészük pedig a nyugati tenger felé, és nyárban és télben is úgy lesz. És az Úr lesz az egész földnek királya, e napon egy Úr léssen, és a neve is egy.” (Zak 14:6–9)

A szabadulás napjának minden más naptól különböznie kellett. A természetes fénynek és melegnek el kellett tűn-

nie a nap folyamán⁴, és az éjszaka közeledtekor egy új korszak világossága kellett volna, hogy felragyogjon. Zakariás próféta a világ egyfajta részleges megújulásának jelenetét látta, amely hasonlított az Ezékiel látomásához (47:1–12), és ami árnyéka volt annak, amit János látott (Jel 22:1–2). Az „élővizek”, „élő víz” vagy az „élet vize” kifejezések megfelelnek a héber *maym hayyim* szókapcsolat jelentésének: állandóan folyó víz. A forrásnak Jeruzsálemben kellett lennie, és a Szent Föld számos sivatagi vízmosásától (vádijától) eltérően, amelyeknek csak az esős időszakban volt vízüik, ez a vízforrás kiapadhatatlan kellett, hogy legyen.

A legnagyobb csoda, amit a próféta itt megjövendölt, nem a nagy, kozmikus jelek és átalakulások közt keresendő. A legnagyobb csoda az, hogy Jahve Országá – amely kezdetben csak Kánaánt tartotta ellenőrzése alatt, és korántsem volt tökéletes (1Krn 28:5; 2Krn 13:8) – az egész Földet magába foglalja, ahogy az jogszerűen az Istené (Zsolt 47:2, 7; 48:2).

Zakariás 14:9 verse az egyetlen szöveg, amely megfelel a mózesi képletnek (5Móz 6:4). Jahve nem magányos, egyszemélyű Istenként van bemutatva, ahogy a rabbinikus zsidók, az iszlám vallásúak és bizonyos liberális vagy szektariánus keresztények értelmezik a személyét. Ő Egy a szó Egyetlen értelmében (senki sincs olyan, mint Ő), ugyanakkor Közös (mindenki számára Egy és Ugyanaz). Ő az egyetlen igaz Isten, de nem egy személyben. Zakariásnak ki lett nyilatkoztatva, hogy van Valaki – az „Úr Angyala”, Jahve Képviselője (Zak 3:1–9)⁵ – aki az Úr Szolgájaként eljövendő a világra, és akit Csemetének is hívnak (Zak 3:8; 6:12). Ő Ember és Isten, Istennel társ Ember (Zak 13:7), Pap és Király, aki tökéletes egységben fog uralkodni Istennel (Zak 6:13), a neve pedig Jósua/Jézus (Zak 6:11). Zakariás ismerte Isten Lelkét, aki nélkül semmi jó nem valósítható meg (Zak 4:6), és aki próféták által beszélt (Zak 7:12).

Befejezés

De hogyan jutott volna el az egész világ oda, hogy az igaz Istent imádják? Milyen tervei voltak az Úrnak a megszábadított Jeruzsálemmel, Zakariás prófécijája szerint? E titkokat lapunk következő számában fogjuk megfejteni. ■

Florin Lăiu, nyugalmazott bibliatanár

1. Az Újtestamentumban ez a kifejezés az Úr eljövetele napjára, illetve az azt megelőző és követő eseményekre utal (ApCsel 2:20; 1Kor 3:13; 5:5; 2Kor 1:14; 1Thess 5:2; 2Thess 2:2; 2Pt 3:10). Az Ószövetségben az Úr napja Jahve erőteljes közbelépésének napja a gonoszok megsemmisítésére és a szent nép megmentésére (Ésa 2:12; 13:6, 9; Ez 13:5; 30:3; Jól 1:15; 2:1, 11, 31; 3:14; Ámos 5:18, 20; Abdias 1:15; Sof 1:7; Zak 14:1; Mal 4:5). Általában Isten utolsó közbelépésére utal, amit viszonylag közeli forgatókönyvnek értelmeztek, válaszként Isten népének a prófécia kijelentésének idejében tapasztalt legfontosabb kihívására.

2. *A nagy küzdelem*, 662. o., *Korai írások*, 51–52. o.

3. Vö.: Jób 15:15; Dán 4:13, 23; Mt 25:31; Mk 8:38; Lk 9:26; Júdás 1:14; Jel 14:10.

4. Ésa 13:9–10; Ez 32:7–8; Jól 3:15; Mt 24:29; Jel 6:12–13.

5. Az Úr „Angyalának” isteni volta nem kérdőjelezhető meg, lévén hogy Mózes Jahve Istennek nevezi Őt (2Móz 3:2, 4), továbbá Ő maga ezt mondja: „Vagyok, aki vagyok!” (2Móz 3:13–14). A szövetség eme Angyala az Úr, a várva várt Messiás (Mal 3:1).

FELTÉTELES
PRÓFÉCIÁK
FLORIN
LĂIU

ISTEN TERVE A LEGJOBB

Biztosan sokszor érezted már azt a vágyat, hogy az életed vagy a szolgálatod bárcsak másképp alakult volna. Megbetegszünk, próbák és szenvedések érnek, és mindez többnek tűnik annál, amit elviselhetünk. Sokszor felgyülemlik a stressz, és ha rövid időn belül újból jelentkezik a feszültség, máris úgy érezzük, hogy nem bírjuk tovább, és feltétlenül szükségünk van egy kis pihenésre.

Lelkipásztorként azonban – túl az emberi reakciókon

és körülményeken – többnyire arra gondolunk, hogy mit szól Isten a nehézségeinkhez. Miért engedte meg a próbát, és milyen megoldásai vannak számunkra? Azért nehezedik ránk a nyomás, mert meg kell értenünk Isten akaratát, és mert el kell határoznunk, hogy többé nem okozunk Neki csalódást a döntéseinkkel. Mindez azért van, mert bár sok esetben az ember rendelkezik megoldásokkal a válságból való

kilábaláshoz, mégis szeretné, hogy Isten akarata érvényesüljön. Csak így lehetünk biztosak abban, hogy nem tévedünk, és az Ő tervén belül maradunk. Ezt sokszor nehéz megérteni és elfogadni, ám minden esetben olyan pozitív eredményeket hoz, amire különben sosem gondoltunk volna.

Vegyük például Pál apostol esetét Csel 21. fejezetéből. Noha Filep házában figyelmeztette őt Agabus próféta, hogy Jeruzsálemben megpróbáltatások várnak rá (Csel 21:10–13), mégis úgy dönt, hogy kitart eredeti terve mellett, mert készen áll bármilyen próbára, amit Isten enged meg az életében. Rövid idő múlva megérkezik Izrael fővárosába, ahol letartóztatják és börtönbe zárják. Olvassátok el a 23. fejezetet, és meg fogjátok látni, milyen emberi megoldásokkal próbálkozik. Még Istent is kihagyja a számításából, csakhogy kilábaljon a válságból. Teljes mértékben jó szándék vezérelte, hiszen meg volt győződve afelől, hogy Isten azt akarja, hogy maradjon Jeruzsálemben egy ideig.

Pál lényegében ellenlábásainak a módszereit használja: manipulációt, féligazságokat, széthúzást, stb. Igen, és bár nehéz elhinni, de az apostol olyan eszközökhöz folyamodik, amelyekkel sikert arathat az embertömegek előtt, viszont ezek az eszközök nem tartoznak Krisztus követőinek fegyvertárához. Ezeket a módszereket sikerrel alkalmazta Sátán is az Isten elleni csatában. Pál egy pillanat erejéig enged a kísértésnek, az azonnali sikerek-

kel kecsegtető könnyebb utat választja, és emberi megoldásokat keres ott, ahol Istenre kellene hagyatkoznia. Pedig ez nem az apostol csatája volt, mivel ő csak egy katoná volt a világosság és a sötétség hatalmai között dúló küzdelemben.

Amikor a börtöncella csöndjében rájön, hogy tévedett, annyira erőt vesz rajta a szégyenérzet, hogy még imádkozni sem képes. Ekkor azonban közbelép az Úr (Csel 23:11), és Pál tudomást szerez Isten tervéről, mely szerint neki a pogányok fővárosában, Rómában kell hirdetnie Krisztust. Balgaságában nem csak emberek ellen, hanem Isten terve ellen is küzdött.

Minden megváltozik, amikor Isten az angyalai révén közbelép. Pál egy kisebb hadsereg, 470 római katona kíséretében kezdi meg római utazását. Az út során olyan alkalmi adódnak, amiről álmodni sem mert: helytartók és királyok előtt tehet bizonyosságot a hitéről. Az ördög próbálja megakadályozni őt ebben: egy mérges kígyó megmarja az apostolt, de ekkor is csak az Isten által felállított áthatolhatatlan védőfalba ütközik. Rómában „marada pedig Pál két egész esztendeig az ő tulajdon bérelt szállásán, és mindazokat befogadja vala, kik ő hozzá menének. Prédikálván az Istennek országát és tanítván az Úr Jézus Krisztus felől való dolgokat teljes bátorsággal, minden tiltás nélkül” (Csel 28:30–31).

Amikor Isten nélkül tervezünk, és szeretnénk megoldásokat találni a válságra, az emberi természet korlátaiba ütközünk, mely természetet sok esetben azok a külső nyomások befolyásolnak, amelyekkel az emberek, az élet vagy az ördög próbálnak hatni ránk. Jellemző ránk, emberekre, hogy elsősorban a magunk javát tartjuk szem előtt, és nincs türelmünk még Istenhez sem, ezért könnyen erőt vesz rajtunk a pánik. Isten azonban az összképet látja, és személyesen törődik velünk, viszont az egész egyház javát szem előtt tartja. Fontos megmaradnunk az Ő tervében, mivel az a legjobb terv! Biztosak lehetünk abban, hogy Isten munkálkodik, és gondot visel egyházáról!

„A mi terveink nem mindig azonosak Isten terveivel. Talán úgy látja, hogy nekünk is és ügyének is az a legjobb, ha akadályt gördít legjobb szándékaink megvalósítása elé, ahogy ezt Dávid esetében is tette. De egy dologban biztosak lehetünk: megáldja és ügye előbbre vitelére felhasználja azokat, akik őszintén az Ő megdicsőítésére szentelik magukat és mindenüket. Ha jónak látja megtagadni kívánságait, úgy kárpótolja őket, hogy tanújelét adja szeretetének, és valami más szolgálatot bíz rájuk” (Ellen G. White, *A nagy Orvos lábnymán*, 473. o.). ■

**A GONDVISELÉS
UTJAI
AUREL
NEAȚU**

**„BÍZZAD AZ ÚRRA
A TE DOLGAIDAT;
ÉS A TE GONDOLATAID
VÉGHEZ MENNEK.”
(PÉLD 16:3)**

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

JÉZUS, A PÉLDAKÉPEM

**ISMEREM ŐT,
KÖVETEM ŐT!**
**ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

- I. Mit gondoltok, mi az, amit Jézus szívesen tett és tesz? Az alábbi táblázatban el van rejtve Jézus öt cselekedete. Ezeket keressétek meg, majd a Bibliából keressétek ki azokat a szövegeket, amelyek tartalmazzák a talált szavakat. Tanuljátok meg a biblia szövegeket kívülről!

M	N	B	I	O	W	Q	W	X	É	Ű	Ö	Ó	S	E
E	E	V	G	Y	N	U	O	E	W	F	V	X	Z	H
A	Z	G	Y	Ó	G	Y	Í	T	Z	A	S	D	V	M
S	I	Ó	S	Ö	Ü	Ű	M	W	N	U	O	S	J	Z
V	B	Y	S	Z	E	R	E	T	T	J	M	N	V	Ö
Ö	P	F	M	C	A	X	S	D	G	H	J	K	L	Í
Í	M	Ű	D	J	I	B	A	E	G	U	A	H	J	K
A	W	V	W	F	W	D	A	W	C	B	H	J	R	S
A	N	U	I	A	C	S	O	D	Á	T	T	E	S	Z
Ö	Á	Í	C	A	X	C	V	B	Í	B	N	É	D	A
A	F	H	R	J	Q	W	W	G	W	T	A	N	Í	T

- II. Ha meg akarjátok ismerni a bibliaolvasás titkát, próbáljátok helyes sorrendbe állítani az alábbi mondat betűit:

1. Imozdák, őtmielt nádlovas a ibátliB!

---

2. eN asdolv ülfelsenete!

T	I	N	A	T	W	G	W	Q	J	R	H	F	A	T
A	A	C	X	V	B	I	B	N	E	D	A	A	N	U
Z	S	E	T	A	D	S	O	D	A	C	S	O	D	Á
S	J	R	S	B	H	J	R	S	A	W	C	B	H	J
K	A	H	J	K	L	I	F	M	C	A	X	C	V	B
I	F	U	D	J	I	B	A	E	G	U	A	H	J	K
Q	P	F	M	C	A	X	C	V	B	Í	B	N	É	D
V	B	Y	S	Z	E	R	E	T	T	J	M	N	V	Ö
Z	S	J	O	S	J	O	S	J	O	S	J	O	S	J
M	A	Z	G	Y	Ó	G	Y	Í	T	Z	A	S	D	V
H	E	V	G	Y	N	U	O	E	W	F	V	X	Z	H
E	M	B	I	O	W	Q	W	X	É	Ű	Ö	Ó	S	E

Megoldás: I. megszabadít – Dán 6:27; gyógyít – Mk 6:56; tanít – Mt 4:23; szeret – Jn 3:16; csodát tesz – Mt 21:15
II. A – Imádkozz, mielőtt olvasnád a Bibliát B – Ne olvasd felületesen!

JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD!

BIBLIAI
ELŐADÁSOK
ÉLŐBEN

**NOVEMBER 7-ÉVEL
KEZDŐDŐEN**

21:00 ÓRÁTÓL

57299

ÉLŐ KÖZVETÍTÉS
A FACEBOOK-ON, YOUTUBE-ON, REMÉNYSÉG HANGJA RÁDIÓN
ÉS A REMÉNYSÉG TÉVÉN

RADIO
VOCEA
SPERANTEI

SperantaTV

LIVE

www.adventist.ro